

moVare
onderwijsstichting

Jaarverslag 2017 MOVARE

Versie: juni 2018
Status: definitief
Datum: 4 juni 2018

BEWEGING **IN** LEREN

Movare.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Verslag College van Bestuur	5
Verslag Raad van Toezicht	7
01. De stichting	9
1.1. Missie en visie	9
1.2. Instellingsgegevens	9
02. Basis op orde	13
2.1 Goed bestuur	13
2.2 Doorontwikkeling bedrijfsvoering	16
03. Het kind	20
3.1 Ik, het kind	20
3.2 Groei en leerwinst	20
3.3 Passend Onderwijs voor elk kind	21
04. Onderwijskwaliteit	23
4.1 Talentontwikkeling	23
4.2 Duurzame onderwijsverbetering en innovatie	23
4.3 Vakbekwame professionals	25
4.4. Doorgaande ontwikkelingen	26
05. Personeel	27
5.1 Samenwerken, leren, helpen en aanspreken	27
5.2 Ontwikkelingen vertaald	27
5.3 Coachend leiderschap met oog voor resultaat	29
06. Ouders	31
6.1 School en opvoeding	31
6.2 Ouder als partner	31
6.3 Dialoog	32
07. Maatschappij en de wereld	33
7.1 Kindpartners	33
7.2 De rol van MOVARE in de maatschappij	33
08. Financiële gang van zaken	35

8.1 Staat van baten en lasten.....	35
8.2 Financiële ratio's.....	36
8.3 Financiële sturing en beheersing	39
8.4 Treasury.....	40
8.5 Continuïteitsparagraaf en toekomstige ontwikkelingen	41
Bijlage 1: Totaal overzicht van scholen en aantal leerlingen	48
Bijlage 2: Portefeuilleverdeling en nevenfuncties College van Bestuur per 31-12-2017	51
Bijlage 3: Samenstelling Raad van Toezicht per 31-12-2017	52
Bijlage 4: Samenstelling Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad per 31-12-2017	53
Bijlage 5: Jaarverslag vertrouwenspersonen in het kader van de klachtenregeling	54
Bijlage 6: Overzicht opbrengsten MOVARE 2017.....	56
Jaarrekening	58

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van Onderwijsstichting MOVARE.

Op de volgende pagina's geeft het College van Bestuur een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten. De Raad van Toezicht legt in zijn verslag publiekelijk verantwoording af over het uitgevoerde toezicht.

Bij de hoofdstukindeling is gekozen voor de indeling zoals deze is toegepast bij het beleidsplan 2016-2020.

In hoofdstuk 1 komen missie en visie en de instellingsgegevens van MOVARE aan bod.

Bestuur en toezicht, beleidsplan 2016-2020, strategische partners, medezeggenschap, klachtbehandeling, identiteit en doorontwikkeling bedrijfsvoering zijn onderwerpen die in hoofdstuk 2 worden beschreven.

Hoofdstuk 3 stelt het kind centraal: behoeften en talenten, groei en leerwinst en passend onderwijs voor elk kind.

Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de kwaliteitsaspecten van het onderwijs en de (duurzame) ontwikkelingen en innovatie op onderwijskundig gebied.

Hoofdstuk 5 en 6 besteden aandacht aan personeel en ouders.

In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de maatschappij en de wereld.

In hoofdstuk 8 treft u het verkort financieel jaarverslag 2017 en de continuïteitsparagraaf aan.

Wij wensen u veel leesplezier en stellen uw suggesties, op- en/of aanmerkingen op prijs.

Verslag College van Bestuur

Met dit jaarverslag legt Onderwijsstichting MOVARE verantwoording af over de ontwikkelingen en de behaalde resultaten in het jaar 2017. Tegelijkertijd dient dit verslag als sociaal jaarverslag, zoals vermeld in de CAO PO.

In 2017 hebben wij een vervolg gegeven aan de in 2015 geformuleerde 3 speerpunten:

1. Basis op orde (procedures, kwaliteit van de scholen, harde cijfers)
2. Personeel (zorg en zorgvuldigheid)
3. Beleidsplan 2016-2020 (MOVARE 2.0 gezamenlijk inkleuren)

Interne procedures zijn aangescherpt waardoor onder meer besluitvormingstrajecten professioneler verlopen, met nadrukkelijke input van schooldirecteuren.

Aangaande de kwaliteit van de scholen zien we dat het een van onze scholen niet gelukt is het basisarrangement van de Inspectie te behouden. Middels een verbeterplan is de verwachting dat dit in 2018 weer wel het geval is.

Het financieel resultaat over 2017 was € 509.463,00 positief ten opzichte van € 159.949,00 positief in 2016. Evenals voorgaande jaren is geïnvesteerd in de doorontwikkeling van het interne beheersingssysteem. Dit heeft geleid tot een verder versterking van de interne beheersing en controle. Vanaf 1 april wordt de volledige financiële administratie in eigen beheer uitgevoerd, hetgeen voorheen gebeurde door een administratiekantoor.

In het eerste kwartaal werden wij geconfronteerd met de surseance van betaling, gevolgd door faillissement, van ons (salaris)administratiekantoor. Hierna heeft er een 'doorstart' plaatsgevonden. Als gevolg van aanbestedingsregels heeft MOVARE een aanbestedingsprocedure opgestart die in december heeft geleid tot de gunning aan een nieuwe dienstverlener.

Zoals vermeld, sluit MOVARE 2017 af met een positief resultaat. Daarnaast wordt in dit jaarverslag gerapporteerd over de zaken die zijn opgepakt en bereikt in 2017. Samen geeft dit misschien het beeld dat de bekostiging voldoende is. Dit is zeker niet het geval. Vanwege verliezen in het verleden heeft MOVARE de doelstelling om te werken aan vermogensherstel, vandaar het positieve resultaat. In de begroting wordt de tering naar de nering gezet. Er worden keuzes gemaakt in personele bezetting en investeringen die in lijn zijn met de te verwachten bekostiging.

Uit een rapport van Berenschot blijkt dat de hele sector PO circa 35% tekort komt op de ontvangen vergoeding voor materiële instandhouding. MOVARE is hierop geen uitzondering. Door het systeem van lumpsum financiering proberen de directeuren en het schoolbestuur binnen de gegeven financiële kaders zo optimaal mogelijk keuzes maken.

De vraag wat het PO nodig heeft aan bekostiging en welke zaken nu blijven liggen, is lastig te beantwoorden. Het ambitieniveau van MOVARE is hoog. Binnen de beschikbare middelen wordt zo goed mogelijk onderwijs gegeven en worden zo veel mogelijk leerkrachten en onderwijsassistenten ingezet. Zodra er meer geld beschikbaar is voor het onderwijs kunnen er andere, betere kwaliteitskeuzes gemaakt worden.

Het bestuursformatieplan met bijbehorende nieuw vervangersbeleid is na instemming door de PGMR per 1 mei 2017 vastgesteld. Na een zorgvuldig doorlopen traject is per 1-8-2017 het nieuwe functiebouwwerk MOVARE ingegaan. Einde verslagjaar heeft de PGMR haar instemming verleend aan het nieuwe taakbeleid en de gesprekkencyclus. Belangrijke stappen in het kader van personeelsbeleid.

In 2017 heeft het CvB de teams van alle scholen bezocht om nog meer in verbinding te zijn met de scholen. Daarbij kwamen ook onderwerpen van het Beleidsplan 2016-2020 aan de orde.

Per 1 augustus is basisschool Elckerlyc te Elsloo overgedragen aan Kindante en opgegaan in de fusieschool. Daarmee is het aantal basisscholen in Elsloo teruggegaan van 4 naar 1. Begin schooljaar 2017/2018 is er een onderzoek gestart naar de overname van bs. St Jozef Doenrade van Kindante door MOVARE, gevolgd door een fusie met bs. St. Jozef Merkelbeek. Eind december is geconcludeerd dat de fusie haalbaar is.

De laatste maanden van 2017 hebben in het teken gestaan van het bestuursgericht inspectie onderzoek; MOVARE was het eerste grote schoolbestuur in het zuiden van Nederland dat aan de beurt was. De positieve concept-rapportage vlak voor de kerst was een kerstcadeautje.

Het is MOVARE gelukt om in de afgelopen twee jaren enorme stappen te zetten op het vlak van bedrijfsvoering, zodat nu nog meer de focus kan worden gelegd op onderwijskwaliteit en onderwijsontwikkeling.

Wij zijn trots op de binnen MOVARE gerealiseerde resultaten en danken eenieder van harte die een bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkelingen en de prestaties van MOVARE in verslagjaar 2017.

Kerkrade, 17 april 2018

*Het College van Bestuur,
Ryszard Kruszel
voorzitter*

*Kiki Huijnen-Becks
lid*

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft de taak toe te zien op het functioneren van MOVARE, met name op:

- naleving door het College van Bestuur van de wettelijke verplichtingen;
- het volgen van de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs;
- de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen die de stichting verkregen heeft.

Terugblikkend op 2017 kan de Raad van Toezicht (RvT) concluderen dat MOVARE meer en meer de basis op orde krijgt en dat de aandacht steeds meer gaat naar het bieden van kwalitatief goed onderwijs.

De Onderwijsinspectie bevestigt dat in de gesprekken die de Raad van Toezicht (RvT) met de inspectie heeft gevoerd in het kader van het in het vierde kwartaal uitgevoerde inspectieonderzoek bestuur en scholen. De RvT herkent zich ook in twee voorname aanbevelingen van de Onderwijsinspectie:

- nu de basis op orde komt, een vervolg geven aan de plannen en voornemens gericht op het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs;
- het is van het grootste belang de komende jaren van en met elkaar te leren.

Als RvT zullen wij de aanbevelingen opvolgen in onze gesprekken met het College van Bestuur (CvB).

Vanzelfsprekend houdt de RvT ook de grote lijnen, zoals verwoord in het beleidsplan 2016-2020, en financiële ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Door middel van het jaarplan en de kwartaalrapportages geeft het rekenschap over de resultaten en de voortgang van de ontwikkelingen. MOVARE sluit 2017 af met een positief resultaat. Dat is goed om te constateren.

In november heeft de RvT besloten een adviesbureau een evaluatie van het functioneren van de RvT uit te laten voeren en op basis hiervan ook in overleg met het College van Bestuur (CvB) een toezichtvisie uit te werken. Vervolgens worden in lijn met de toezichtvisie documenten en reglementen in het kader van governance geactualiseerd en opgesteld.

De nieuwe leden van de RvT zijn geworven via open sollicitatieprocedures. Gedurende het verslagjaar heeft er in de RvT op een stoel een wisseling van de wacht plaatsgevonden.

De heer Rob Storms, die reeds eerder had aangegeven niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen vanwege zijn gewijzigde werkzaamheden, heeft per 1 oktober zijn lidmaatschap beëindigd. De RvT is hem bijzonder erkentelijk voor zijn deskundige inbreng als financieel deskundige en voor zijn inzet als voorzitter van de commissie Audit & Control. Anticiperend op het vertrek van de heer Storms is, na een zorgvuldig benoemingstraject, per 1 juni mevrouw Karin Straus benoemd tot RvT-lid. Bij het opstellen van de profielschets is, gegeven de samenstelling van de RvT, gekozen voor een onderwijskundig profiel. Mevrouw Straus is tevens het lid dat op voordracht van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad is benoemd.

De RvT kende in 2017 de volgende samenstelling:

- mw. M.J. Keuzenkamp, voorzitter;
- mw. drs. K. van der Graaf, vice-voorzitter;
- A.J.L. Heijmans;
- J.G.H.M. Radermacher;
- drs. R.L.G. Storms RC (lid tot 1 oktober);
- mw. drs. K.C.J. Straus (lid vanaf 1 juni).

Ter voorbereiding van de besluitvorming door de RvT zijn twee commissies ingesteld: Commissie Werkgeverschap en Commissie Audit & Control.

De RvT en het CvB vergaderden in 2017 zes maal in gezamenlijkheid, te weten op 26 januari (themabijeenkomst), 28 maart, 13 juni, 18 september, 7 november en 12 december.

Leden van de RvT voerden daarnaast in wisselende frequentie voorbereidend overleg met het CvB in daartoe samengestelde commissies. Gedurende het jaar spraken de voorzitter van de RvT en leden van het CvB regelmatig met elkaar over algemene beleidsaangelegenheden en ad hoc vraagstukken.

Op de navolgende RvT-vergaderingen zijn onder andere de volgende besluiten genomen:

13-10-2016	besluit tot benoeming Govers Onderwijsaccountants (inmiddels WIJS Accountants) tot controlerend accountant;
06-12-2016	goedkeuring van de begroting 2017, inclusief meerjarenbegroting 2018 t/m 2020;
13-06-2017	goedkeuring van het jaarverslag 2016;
12-12-2017	goedkeuring van de begroting 2018.

Op 23 mei en 31 oktober heeft de RvT een gesprek gevoerd met de GMR om zich te kunnen vergewissen van de wijze waarop de medezeggenschap op stichtingsniveau functioneert.

Nadat in december 2016 CvB, GMR en RvT overeenstemming hebben bereikt over een code zeggenschap-medezeggenschap heeft de RvT de rol van bemiddelaar in het herstel van de relatie CvB/GMR afgebouwd. De RvT stelt ultimo verslagjaar vast dat weer sprake is van een professionele verstandhouding waarin met wederzijds vertrouwen wordt samengewerkt.

De RvT spreekt waardering uit naar het CvB over de manier waarop het in 2017 sturing heeft gegeven aan de MOVARE-organisatie. Evenals in 2016 diende het beleidsplan 2016-2020, waarin (onderwijs)innovatie nadrukkelijk is opgenomen, als leidraad. Wij ervaren de werkwijze van het CvB als transparant, waarbij gestreefd wordt naar een zo breed mogelijk draagvlak.

Op grond hiervan én gegeven de financiële resultaten heeft de RvT vertrouwen in de toekomst.

De RvT is alle medewerkers van MOVARE en externe stakeholders zeer erkentelijk voor de geleverde bijdrage aan de bereikte resultaten en de ontwikkelingen van de MOVARE-organisatie in 2017.

Kerkrade, 17 april 2018.

Namens de Raad van Toezicht,

Marjo Keuzenkamp
voorzitter

01. De stichting

Beleidsplan 2016-2020:
MOVARE: Beweging in Leren

1.1. Missie en visie

Missie

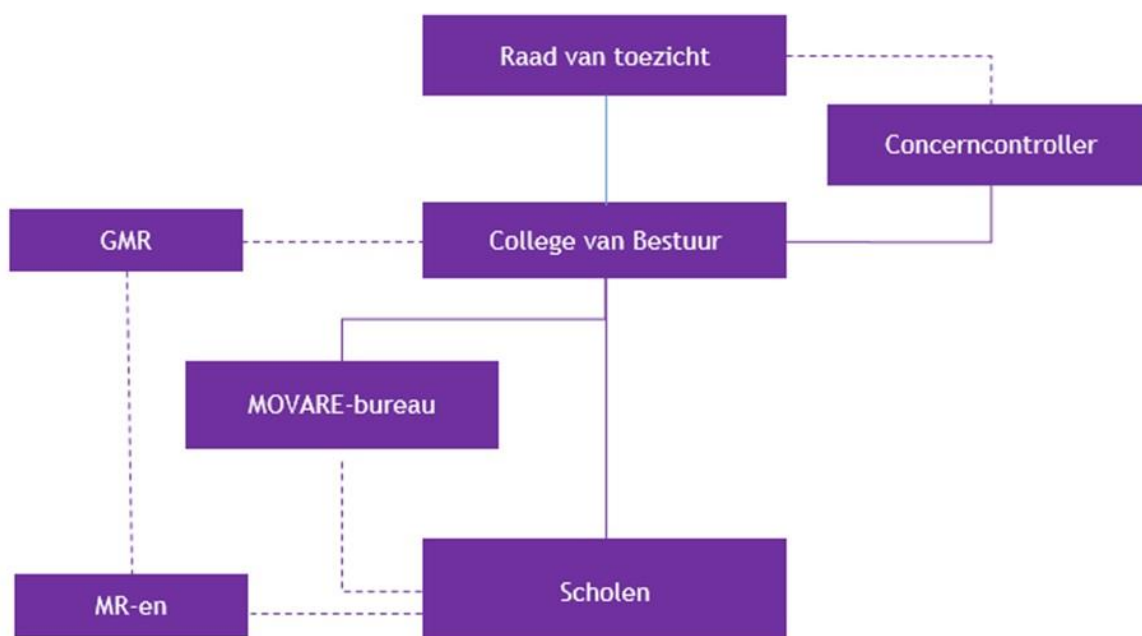
MOVARE staat voor onderwijs op maat voor elk kind. Dit gebeurt met autonomie, authenticiteit en met respect. Zowel voor elkaar als voor de wereld waarin wij leven.

Visie

MOVARE staat voor goed onderwijs voor alle kinderen, voor nu en in de toekomst. Het onderwijs is, net zoals de maatschappij, continu in beweging. Om goed onderwijs te kunnen geven, is het zaak mee te bewegen. MOVARE geeft die beweging nadrukkelijk richting in de vorm van een vooruitstrevende aanpak en werkwijze. MOVARE is zowel letterlijk als figuurlijk continu in beweging om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Kenmerkend voor MOVARE zijn het hoge ambitieniveau, de ondernemingszin en de aandacht voor innovatie. Alle medewerkers geven hun activiteiten zodanig gestalte dat het de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. Op deze manier verzorgen wij goed onderwijs voor onze leerlingen.

1.2. Instellingsgegevens

Organisatiestructuur

Scholen, onderwijssoorten

Onderwijsstichting MOVARE is (ultimo verslagjaar) het bevoegd gezag van 47 scholen met in totaal 52 locaties in de gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein en Vaals. Dit zijn 43 'reguliere' basisscholen, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs en 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs. MOVARE kent katholiek, oecumenisch, protestants-christelijk, algemeen bijzonder en openbaar onderwijs. Een basisschool biedt Jenaplanonderwijs aan.

Scholenfusies

Per 1 augustus is basisschool Elckerlyc te Elsloo overgedragen aan Kindante. Per gelijke datum is de school gefuseerd met de 3 andere scholen in Elsoo. De ontstane fusieschool gaat verder onder de naam Kindcentrum Aelse.

Begin schooljaar 2017/2018 is er een onderzoek gestart naar de overname van bs. St Jozef Doenrade van Kindante door MOVARE, gevolgd door een fusie met bs. St. Jozef Merkelbeek. Eind december is geconcludeerd dat de fusie haalbaar is.

Aantal leerlingen

Op teldatum 1 oktober 2017 telde de stichting in totaal leerlingen 11.476 (2016: 11.711). Opgesplitst per gemeente:

Gemeente	2017	2016
Brunssum	1.790	1.870
Heerlen	2.744	2.769
Kerkrade	3.036	3.048
Landgraaf	2.545	2.572
Onderbanken	411	422
Sittard-Geleen	122	110
Simpelveld	661	672
Vaals	167	174

Een totaaloverzicht van scholen en aantal leerlingen is te vinden in bijlage 1.

Medewerkers

De stichting telde ultimo verslagjaar 1042 medewerkers exclusief vervangend personeel, waarvan 822 vrouwen en 220 mannen. Zij waren werkzaam op de scholen of op het MOVARE-bureau.

Hierna volgt een uitsplitsing naar leeftijdscategorie, een verdeling van het aantal mannen en vrouwen en een weergave van de gemiddelde leeftijd.

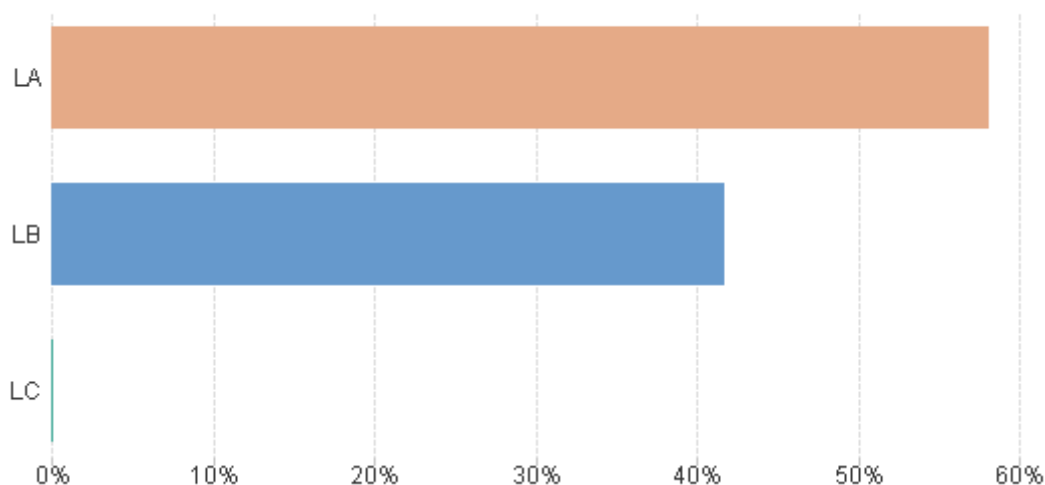
	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
20-25	4	0	22	4	26	4
25-30	16	5	82	49	98	54
30-35	18	12	133	96	151	108
35-40	23	23	104	112	127	135
40-45	26	26	86	80	112	106
45-50	17	17	83	82	100	99
50-55	26	22	94	94	120	116
55-60	29	27	116	127	145	154
60-65	54	59	97	98	151	157
65+	7	5	5	3	12	8
aantal	220	196	822	745	1042	941
% van totaal	21%	21%	79%	79%		

Gemiddelde leeftijd	2017	2016
mannen	49	50,3
vrouwen	44	45,2

Funciemix

De funciemix van leerkrachten in het reguliere basisonderwijs op peildatum 31-12-2017 is als volgt: LA 58,1 %, LB 41,7% en LC 0,2% binnen MOVARE. De normstelling hierbij is bij regulier BAO 40% LB, 2% LC, waarbij 1% LC ingeruild kan worden voor 3% LB. Ervan uitgaande dat we nauwelijks LC functies hebben binnen het basisonderwijs moeten we dus ongeveer 46% LB schalen hebben. Deze norm wordt op stichtingsniveau ruim behaald.

Wat is de funciemix per schaal op: 31-12-2017?

Figuur: Funciemix Regulier Basisonderwijs MOVARE per 31-12-2017 (exclusief vervangerspool en frictieruimte)

Deze normen gelden op stichtingsniveau, echter op iedere school moet minimaal 30% LB aanwezig zijn. Een vijftal scholen voldoet niet aan deze ondergrens, zie de onderstaande figuur 'Overzicht regulier basisonderwijs scholen LB percentage < 30%'. Hierbij moet worden opgemerkt dat Taalschool De WereldDelen onder het brinnummer van basisschool De Vlieger Heerlen valt.

De Vlieger in Heerlen voldoet wel aan het minimale percentage. Bij een volgende mobiliteitsronde zal bij vacaturestelling op het behalen van de ondergrens gestuurd worden.

Kostenplaats	Schaal funciemix	Funciemix fte	Funciemix %
00BW Jenaplan Bs de Vlieger Sittard	LB	1,4469	29,10%
06HC Bs Bleijerheide	LB	3,5535	27,40%
11LL01 Taalschool de WereldDelen	LB	0,9767	15,20%
12XQ Frans Postmaschool	LB	3,1434	29,20%
20TN Bs 't Valder	LB	2,029	21,20%

Figuur: Overzicht regulier Basisonderwijs scholen LB percentage < 30%

Voor het SBO en (V)SO is de norm 14% LC docenten. Op stichtingsniveau is het LC percentage 14,03%. Dit wordt alleen niet behaald op SBO De Wissel. Onderstaand een weergave van de LC leerkrachten binnen het SBO en SO.

Kostenplaats	Schaal functiemix	Functiemix fte	Functiemix %
00RX SBO Arcadia	LC	2	17,10%
04TP SBO de Wissel	LC	1	11,50%
16PB ZMLK St. Jan Baptist	LC	2,8547	14,30%
20AG SBO de Boemerang	LC	1,6217	14,70%

Figuur: Weergave Functiemix Leerkrachten LC in SBO en SO per 31-12-2017

Mutaties personeel

Directiemutaties:

- René Heuts (directeur bs. Meridiaan) heeft in mei Ed Gubbels, die gebruik heeft gemaakt van de pensioenregeling, opgevolgd als directeur van bs. De Wegwijzer;
- Hannie Boumans (directeur bs. De Ganzerik) is René Heuts opgevolgd als interim-directeur van bs. De Meridiaan;
- Chantal Pastoor is per 1 mei 2017 benoemd tot interim-directeur van basisschool De Ganzerik. Tot dan was zij locatieleider van Taalschool De WereldDelen;
- Kirsten Weerts is per 1 mei benoemd tot interim-locatieleider van Taalschool De WereldDelen;
- Caroline Szalata is met ingang van 1 augustus 2017 interim-directeur van bs. De Doorkijk, waarmee zij Lia Boumans opvolgt;
- Jan van Baal (directeur bs. De Mheyster) is vanaf september interim-directeur van SBO De Boemerang;
- Met ingang van het schooljaar 2017/2018 is Monique Ronden werkzaam als interim-directeur van bs. De Mheyster;
- Ilona Ploem is met ingang van het schooljaar 2017/2018 interim-directeur van bs. Mijn Spoor. Zij is de opvolger van Lambert Dumont, die gebruikmaakte van de pensioenregeling
- per 23 oktober is Bert Gubbels (directeur bs. Caleidoscoop) benoemd tot interim-directeur (0,5 fte) van bs. Titus Brandsma. Hij volgde daarmee waarnemend directeur Ans Haagmans op, die weer als fulltime directeur aan de slag ging op bs. Langeberg;
- Eric Huijts is per november waarnemend directeur op Jenaplanschool De Vlieger, ter vervanging wegens ziekte van Monique van Dongen.

02. Basis op orde

Beleidsplan 2016-2020:

Wij realiseren Goed Onderwijsbestuur met transparant beleid en een bedrijfsvoering waarbij het geven van rekenschap als uitgangspunt dient.

2.1 Goed bestuur

Bestuur en toezicht

Uitgangspunten voor de bestuurlijke vormgeving van MOVARE zijn de principes van 'governance' in het onderwijs (zie Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs, versie 2012):

- deskundig en zorgvuldig bestuurlijk handelen;
- het tegengaan van oneigenlijk gebruik van bevoegdheden;
- een goede verdeling en deling van bevoegdheden ('checks and balances').

Samenstelling College van Bestuur

Met ingang van het schooljaar 2015/2016 wordt het College van Bestuur gevormd door de heer Ryszard Kruszel (voorzitter) en mevrouw Kiki Huijnen-Becks (lid). Zie bijlage 2 voor de portefeuilleverdeling en nevenfuncties van het CvB.

Beleidsplan 2016-2020

Op stichtings- en op schoolniveau wordt nadere invulling gegeven aan het vastgestelde beleidsplan 2016-2020. Het plan is onder regie van het College van Bestuur door middel van brainstorm- en inspiratiesessies met schooldirecteuren, medewerkers, leden van de GMR, leden van de Raad van Toezicht en 'critical friends' tot stand gekomen.

Het beleidsplan is opgebouwd uit de navolgende onderdelen:

1. *Basis op orde*
Wij realiseren Goed Onderwijsbestuur met transparant beleid en een bedrijfsvoering waarbij het geven van rekenschap als uitgangspunt dient.
2. *Het Kind*
De behoeften en talenten van het kind nemen ons bij de hand bij het realiseren van voor het kind passend onderwijs.
3. *Onderwijskwaliteit*
Wij creëren betekenisvol, passend en innovatief onderwijs. Binnen MOVARE zetten professionele medewerkers zich vol passie en bevoegdheid in voor de ontwikkeling van het kind.
4. *Personeel*
MOVARE is een lerende organisatie: wij werken samen, leren van elkaar en maken gebruik van elkaars kwaliteiten en ervaringen en dat gebruiken wij ook bij het opleiden van leerkrachten (OIS). Binnen MOVARE zetten professionele medewerkers zich vol passie en bevoegdheid in voor de ontwikkeling van het kind.
5. *Ouders*
In een actieve professionele verbinding met de ouders en de omgeving stimuleren wij de ontwikkeling van het kind.
6. *Maatschappij en de wereld*
Anticiperend op de snel veranderende wereld, voldoen wij aan onze maatschappelijke opdracht.

Strategische partners

Samenwerkingsverbanden

Als gevolg van de invoering van Passend onderwijs per 1 augustus 2014 maakt MOVARE deel uit van:

- Samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Heerlen e.o.;
- Samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Maastricht en Heuvelland;
- Samenwerkingsverband Passend onderwijs PO Westelijke Mijnstreek;
- Samenwerkingsverband Passend onderwijs VO Parkstad e.o.

Overheid

Er is ambtelijk en bestuurlijk overleg met de gemeenten in Parkstad Limburg (Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld en Voerendaal), Intergemeentelijk orgaan Parkstad Limburg, Ontwikkelingsmaatschappij Parkstad Limburg, IBA (Internationale Bau Ausstellung) Parkstad, de gemeenten Sittard-Geleen en Vaals en de provincie Limburg. Contact- en overlegmomenten zijn er ook met Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Partners op het gebied van educatie en welzijn

MOVARE vervult de rol van makelaar tussen de aanbieders van kinderopvang (voor- en naschoolse opvang) en de ouders en werkt ook samen met instellingen voor professioneel peuterspeelzaalwerk in de regio.

Als het gaat om het opleiden van leerkrachten, heeft MOVARE een samenwerkingsverband met de Nieuwste Pabo. Regionaal wordt samengewerkt met collega-schoolbesturen en aanbieders van voortgezet onderwijs. MOVARE participeert ook in de centra voor jeugd en gezin.

PO-tafel Zuid-Limburg

De besturen van INNOVO, Kindante, Kom Leren, Mosalira, MOVARE en Triade hebben de spreiding van basisschoolvoorzieningen tot een gezamenlijk agendapunt gemaakt. In onderling overleg (Primair Onderwijs, afgekort PO, -tafel genoemd) wordt besproken op welke wijze de gevolgen van deze ontwikkelingen aangepakt kunnen worden. Het Koersplan Zuid-Limburg is daarbij een koerswijzer. Doel is te komen tot een kwalitatief en financieel gezonde onderwijsinfrastructuur in Zuid-Limburg met voldoende keuzemogelijkheden voor ouders. De gewenste omvang van een school is daarbij een van de aandachtspunten die we daarbij meenemen zowel in de context van het platteland als die van een stedelijke omgeving. Het motto daarbij is: ieder kind heeft recht op goed onderwijs." De betrokken besturen hebben ten aanzien van de stakingsacties samengewerkt, o.a. aangaande standpuntinname en de communicatie naar personeel, ouders en pers.

INNOVO, Kindante en MOVARE

Daarnaast werken INNOVO, Kindante en MOVARE aan een verdere verdieping van samenwerking en het delen van kennis op de terreinen financiën, personeel, huisvesting, facilitaire zaken en bestuursondersteuning. Er vindt structureel overleg plaats tussen de Colleges van Bestuur en de staf. Beleidsdocumenten worden gedeeld.

Besturenorganisaties en vakbonden

De stichting is aangesloten bij de volgende landelijke besturenorganisaties: Verenigde Bijzondere Scholen (VBS), Vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs (Verus) en VOS/ABB: Vereniging voor bestuur en management in het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs. MOVARE is lid van de PO-Raad en overlegt met de centrales voor overheids- en onderwijspersoneel.

Medezeggenschap

MOVARE heeft een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Deze geeft advies en verleent instemming over schooloverstijgende zaken (aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen) met als doel de beleidsontwikkeling mede vorm te geven. Medezeggenschapszaken met betrekking tot individuele scholen worden behartigd door de Medezeggenschapsraden (MR-en) van de afzonderlijke scholen.

De voornaamste documenten die de GMR in 2017 ontving, waren:

Instemmingsrecht:

- arbo- en veiligheidsbeleid (instemming);
- crisis- en calamiteitenplan (instemming);
- overdracht bs. Elckerlyc per 1 augustus 2017 aan Kindante (instemming);
- aangepast GMR-reglement (instemming).

Adviesrecht:

- begroting Onderwijsstichting MOVARE 2017 (positief advies, wegens ontbreken van hoofdlijnen meerjarig financieel beleid);
- hoofdlijnen meerjarig financieel beleid (positief advies);
- vakantieregeling 2018/2019 (positief advies).

Instemmingsrecht oudergeleding:

- privacyreglement verwerking leerlinggegevens (instemming)

Instemmingsrecht personeelsgeleding:

- privacyreglement verwerking gegevens personeel (instemming) ;
- bestuursformatieplan 2017/2018 en meerjarenformatiebeleid (instemming);
- vervangingsbeleid (instemming);
- taakbeleid (instemming);
- regeling gesprekkencyclus (instemming).

Ter informatie:

- technisch aangepaste klachtenregeling;
- resultatenoverzicht 2016
- jaarplan 2017;
- jaarverslag 2016.

De GMR vergadert maandelijks, met uitzondering van juli en augustus, en het dagelijks bestuur van de GMR heeft tweewekelijks afstemmingsoverleg met het College van Bestuur. Drie maal per jaar is er een themabijeenkomst van de GMR met de medezeggenschapsraden en twee keer per jaar komt de GMR bijeen met de Raad van Toezicht.

Voor de samenstelling van de GMR wordt verwezen naar bijlage 4.

Na unanieme voordracht door de GMR, conform artikel 10, lid 5 onder a van de vigerende statuten van MOVARE, is mevrouw Karin Straus per 1 juni benoemd tot lid van de Raad van Toezicht.

Klachtbehandeling

Op grond van de Kwaliteitswet die in werking is getreden op 1 augustus 1998 zijn de schoolbesturen verplicht (artikel 14 WPO en 23 WEC) een klachtenregeling te hebben. Het klachtrecht heeft een belangrijke signaalfunctie met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs. Door de klachtenregeling ontvangen het bevoegd gezag en de school op eenvoudige wijze signalen die hen kunnen ondersteunen bij het verbeteren van het onderwijs en de goede gang van zaken op school.

Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding op een juiste wijze worden afgehandeld. Indien dat echter, gelet op de aard van de klacht, niet mogelijk is of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Per identiteit bestaat er een landelijke klachtencommissie. Alle MOVARE-scholen zijn op basis van hun identiteit aangesloten bij een van deze commissies.

MOVARE maakt gebruik van de dienstverlening van een professioneel adviesbureau voor wat betreft externe vertrouwenspersonen in het kader van de klachtenregeling.

In 2017 zijn 2 klachten geregistreerd. Beide klachten zijn door de landelijke klachtencommissie ongegrond verklaard. In bijlage 5 is het jaarverslag van de externe vertrouwenspersonen in het kader van de klachtenregeling opgenomen.

Identiteit

Op alle MOVARE-scholen zijn er ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, vorming en zorg. Daarbij speelt een bepaalde visie op mens, kind en wereld mee. Deze visie wordt mede gekleurd door een bepaalde levensbeschouwing. MOVARE stimuleert de pluriformiteit en wil scholen de mogelijkheid bieden zich te profileren op het gebied van hun levensbeschouwelijke identiteit en scholen de kans geven dit aspect van schoolontwikkeling te versterken.

Bijzondere scholen

MOVARE werkt samen met het Instituut voor Katholiek Onderwijs (IKO) door met de aanpak 'toerusting en het verhaal van de school' een bijdrage te leveren aan de deskundigheidsbevordering van directeuren. De directeuren van fusie-c.q. samenvoegingsscholen zijn als specifieke doelgroep gedefinieerd. Schoolleiders en basisscholen worden daarbij ondersteund om nieuwe kansen en mogelijkheden te zien en te benutten rond waarde gerichtheid, zingeving, identiteit en leiderschap aan de hand van de narratieve benadering. Daarbij is het de bedoeling dat nieuwe kennis ten bate van andere schoolleiders en hun scholen wordt ontwikkeld.

De eigenheid of identiteit van de school is een kompas voor de kwaliteit van haar pedagogisch en onderwijskundig handelen. In alles wat de school doet, gaat het om de vraag naar kwaliteit, om zo het kind en zijn of haar ontwikkeling centraal te kunnen stellen. Sommige scholen werken sterk met identiteit als kompas voor kwaliteit, terwijl andere scholen zich nauwelijks aangesproken voelen door de vraag naar eigenheid en identiteit. Door middel van de bovengenoemde aanpak legt MOVARE de verbinding tussen identiteit en kwaliteit van onderwijs.

Openbare scholen

De openbare scholen van MOVARE worden periodiek geauditeerd door VOS/ABB. Het betreft hier een vierjarencyclus.

Gemeente	Jaartal onderzoek
Landgraaf	2014
Heerlen	2015
Brunssum	2017/2018*
Kerkrade	2015
Vaals	2015

* OBS Treebeek is per 1-8-2016 gefuseerd met AC Kon. Beatrix tot AB De Vlindertuin. OBS De Trampoline is per genoemde datum verhuisd naar nieuwbouw. In verband hiermee vindt de audit in Brunssum plaats in schooljaar 2017/2018, in plaats van 2016.

Tijdens deze audit staat de openbare identiteit centraal. Dit gebeurt met behulp van het Zelfevaluatiekader Identiteit. De resultaten van deze audit leveren stuurinformatie op school- en stichtingsniveau op. Daarnaast gebruikt MOVARE deze auditinformatie als verantwoording naar de lokale overheden en andere ketenpartners.

VOS/ABB onderscheidt in haar audit zes kernwaarden voor de openbare identiteit van een school:

1. *Iedereen is welkom.* School staat open voor alle leerlingen ongeacht hun levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.
2. *Iedereen is benoembaar.* School staat open voor iedereen ongeacht hun levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.
3. *Wederzijds respect.* De openbare school houdt rekening met en gaat uit van wederzijds respect voor levensbeschouwing of godsdienst van alle leerlingen, ouders en personeelsleden.
4. *Waarden en normen.* De openbare school besteedt actief aandacht aan uiteenlopende levensbeschouwelijke, godsdienstige en maatschappelijke waarden en normen.
5. *Van en voor de samenleving.* De openbare school betreft leerlingen, ouders en personeelsleden actief bij de besluitvorming over doelstellingen en werkomstandigheden.
6. *Levensbeschouwing en godsdienst.* De openbare school biedt de gelegenheid om levensbeschouwelijk- of godsdienstig vormingsonderwijs te volgen.

Commissie Identiteit

In het vierde kwartaal is begonnen met het opstellen van een notitie voor (het doel en de werkwijze van) de commissie Identiteit.

2.2 Doorontwikkeling bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering heeft in het verslagjaar nauw samengewerkt met schooldirecties om tot een optimale dienstverlening te komen. Hierbij staan faciliteren, ontzorgen en het bieden van maatwerk centraal. De afdeling streeft ernaar producten en diensten vraaggericht aan te bieden. Een optimale prijs-kwaliteitsverhouding, betrouwbaarheid, rechtmatigheid én integriteit staan voorop, naast het streven naar een efficiënte en effectieve ondersteuning.

Klant- en accountmanagement

Geheel in lijn met het Transitieplan heeft de afdeling Facility Management het klant- en accountmanagement ingericht. Het klantmanagement heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het realiseren van "vraaggericht Facility Management", waarbij de vraag van de schooldirecteur en het organiseren van een passend aanbod centraal staan. Ook is het accountmanagement op de scholen ingericht waarmee de match tussen de klantvraag en het aanbod periodiek wordt getoetst. Afgelopen verslagjaar is een aantal majeure inkooptrajecten succesvol gerealiseerd. Bij deze trajecten heeft het klant- en accountmanagement een belangrijke rol gespeeld. Zo is begin 2017 met een aantal schooldirecteuren en het managementteam een visietraject doorlopen rondom de door-ontwikkeling van de financiële en personele administratie. Het daarop volgende inkooptraject is medio 2017 in projectgroep verband gestart, waarna de dienstverlener volgens planning eind 2017 is gecontracteerd. Ook de inkooptrajecten voor onder andere het contracteren van de schoonmaakdienstverlening, de onderhoudscontracten voor elektrotechnische en werktuigkundige installaties en de raamovereenkomst "payrolling" en ICT hardware zijn vergelijkbaar verlopen.

Regie-organisatie

De werkzaamheden van de afdeling Facility Management zijn in 2017 in toenemende mate met regie georganiseerd. De voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoer van de grootschalige onderhoudswerken, het opstellen van bestekken en toezicht op de uitvoering zijn uitbesteed aan derden. Daarnaast is bij de recent afgesloten contracten een verscherpte aandacht voor het vastleggen van de overeengekomen dienstverlening in Service Level Agreements en meetbare prestatie indicatoren. Op deze manier is in 2017 een versterkte basis gelegd voor professioneel contractmanagement.

Aanbestedingskalender

In het verslagjaar hebben de Europese aanbestedingen en gunningen plaatsgevonden van:

- Onderhoud elektrotechnische gebouwinstallaties;
- Onderhoud werktuigkundige gebouwinstallaties;
- ICT-hardware;
- Digitale schoolborden;
- Kopieerpapier;
- Administratiekantoor;
- Payrolling;
- Sanitaire artikelen;
- Schoonmaakdienstverlening.

Naast de geplande Europese aanbestedingen heeft een tweetal aanbestedingen plaatsgevonden, die niet in de aanbestedingskalender zijn opgenomen. Onderstaand worden deze aanbestedingen toegelicht.

• Aanbesteding schoonmaakdienstverlening

In 2017 is de Europese aanbesteding schoonmaakdienstverlening afgerond. Het College van Bestuur heeft dit besluit genomen omdat het huidige contract niet meer aansloot bij de kwalitatieve behoeften van de schooldirecties. Het laatste optiejaar van het contract is niet gelicht. MOVARE heeft gekozen voor een “vrije markt” aanbesteding waarin een Social Return verplichting is opgenomen. Hiermee wordt op eigentijdse manier invulling gegeven aan het thema maatschappelijk verantwoord ondernemen.

• Aanbesteding Administratiekantoor:

het faillissement van het administratiekantoor Vizyr heeft MOVARE de administratieve dienstverlening Europees aanbesteed. Bij het opstellen van het programma van eisen heeft de ambitie van het terugdringen van het aantal software systemen en het invoeren bij de bron, zoals verwoord in het transitieplan, als uitgangspunt centraal gestaan. Uiteindelijk heeft de aanbesteding er toe geleid dat voor de administratieve dienstverlening één softwaresysteem wordt gebruikt. De autorisatie van het systeem is gekoppeld aan de office365 omgeving van MOVARE.

In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor de Europese aanbestedingen ICT-beheer en vervanging van de kopieerapparatuur.

Naast de Europese aanbestedingen hebben onder andere de meervoudig onderhandse aanbestedingen en gunningen plaatsgevonden van:

- De aanleg van een 14-tal uit 2016 resterende Wi-Fi netwerken;
- Het onderhoudscontract planmatig dak onderhoud.

Meer-jaren onderhoudsplannen

In 2017 is het onderhoud uitgevoerd op basis van de in 2016 geactualiseerde en met schooldirecties afgestemde meer-jaren onderhoudsplannen. Het onderhoud betreft het planmatig bouwkundig- en installatietechnisch onderhoud aan een 40-tal schoolgebouwen. Het streven hierbij is dat steeds meer onderhoudswerkzaamheden op basis van centraal gesloten raamovereenkomsten worden uitgevoerd. Ook het periodiek planmatig bouwkundig gebouwonderhoud kan op deze manier vanuit een regierol worden aangestuurd. In 2017 is een aantal onderhoudswerken meervoudig onderhands aanbesteed:

- De uitvoering van de binnen schilderwerken;
- Plafondvervanging en vervanging van traditionele verlichting door ledverlichting;
- Inrichting en bestrating van buitenspeelvoorzieningen;
- Vervanging vloerbedekking;
- Renovatie van een gedeelte van de dakconstructie van bs. De Veldhof na een geconstateerde aantasting van de houtconstructie.

Huisvesting

Integraal Huisvestingsplan PO Heerlen

In 2017 is het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) 2010-2020 herijkt. Dit plan heeft de gemeente Heerlen in 2010 met de schoolbesturen opgesteld. Aan de basis van het herijkte plan ligt een gezamenlijke, door partijen gedeelde opvatting over kwaliteit en toekomst van het primaire onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Hierin zijn ook de structuurwijzigingen rondom passend onderwijs, harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk alsmede het van Rijksweg gewijzigde financiële beleid meegewogen.

Het herijkte IHP Heerlen (2017-2027) is een richtinggevend document voor de schoolbesturen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en de gemeente Heerlen. Partijen willen de geformuleerde visie en bijbehorende plannen gezamenlijk realiseren.

Opgeleverd in 2017

Nieuwbouw OBS de Droomboom, Heerlen

In de zomervakantie verhuisde OBS de Droomboom naar het nieuw gerealiseerde schoolgebouw aan de Limburgiastraat te Heerlen. De nieuwbouw grenst aan het bestaande “Leienhies” en vormt hiermee de brede maatschappelijke voorziening “MSP”. In de BMV zijn meerdere functies ondergebracht waaronder Peuterspeelzaalwerk en een gemeentelijke sportaccommodatie.

Tijdelijke uitbreiding basisschool De Schatgraver, Landgraaf

Begin 2017 werd duidelijk dat basisschool De Schatgraver over onvoldoende ruimte zou beschikken om de leerlingen voor het schooljaar 2017-2018 te kunnen huisvesten. In overleg met de gemeente Landgraaf is het voormalige schoolgebouw aan de Graaf Johan Frederikstraat opnieuw in gebruik genomen. De bovenbouw groepen van De Schatgraver zijn hier tijdelijk ondergebracht, voor een periode van naar verwachting 4 jaar.

In voorbereiding

Gemeente	Project	Status	Opmerking
Heerlen	nieuwbouw BMV Zuid, huisvesting bs. Hoensbroek Zuid en bs. de Voeëgelsjang	aanbestedingsfase is gestart.	start realisatie naar verwachting medio 2018
Kerkrade	realisatie IKC Eygelshoven, Bs. De Veldhof	vooronderzoek	start initiatieffase naar verwachting begin 2018
Kerkrade	centre court Kerkrade	haalbaarheidsonderzoek	t.b.v. St Ursula en het MOVARE bureau

ICT, Innovatie en inspiratie

Begin 2017 heeft een delegatie van MOVARE een bezoek gebracht aan de technologiebeurs CES, BeTT en de Full Sail University in Orlando. Deze bezoeken stonden in het teken van innovatie en nieuwe media, waarbij het toepassen van deze nieuwe media vooral bij de Full Sail University ervaren werd. De opgedane ervaringen en kennis van deze werkbezoeken zijn zowel binnen als buiten MOVARE in diverse gremia gedeeld. Bij de MOVARE-scholen heeft dit erin geresulteerd dat robotica en programmeren nadrukkelijker op de agenda is komen te staan. In combinatie met het STEM II project is de aandacht voor programmeren in het basisonderwijs verder uitgewerkt.

Privacy en ICT

Het verslagjaar heeft vooral in het teken gestaan van het afstemmen van softwaresystemen in relatie tot de nieuwe privacywetgeving. Onderwijsstichting MOVARE maakt op verschillende vlakken gebruik van informatiesystemen. Deze informatiesystemen worden voor verschillende doeleinden ingezet en bijgehouden. MOVARE heeft privacy van haar leerlingen en medewerkers hoog in het vaandel staan. Het is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat ieders privacy gewaarborgd is, waarbij een werkbare situatie voor werknemers behouden blijft. Naast de technische aanpassing is er in 2017 een eerste Privacy Evenement georganiseerd. Dit evenement is samen met de onderwijsstichtingen Kindante, MosaLira en INNOVO georganiseerd en toegespitst op de nieuwe privacywetgeving voor schooldirecties.

Wifi netwerken

In 2017 is de laatste groep scholen (14 locaties) voorzien van een professioneel hoogwaardig WiFi netwerk. Hiermee zijn alle scholen van MOVARE voorzien van een WiFi netwerk. Dit draagt bij aan de behoefte voor meer flexibiliteit en het gebruiken van tablets in het basisonderwijs.

03. Het kind

Beleidsplan 2016-2020:

De behoeften en talenten van het kind nemen ons bij de hand bij het realiseren van voor het kind passend onderwijs.

3.1 Ik, het kind

MOVARE stelt nadrukkelijk het kind, de leerling, centraal. Behoeften en talenten van het kind zijn leidend bij het bieden van onderwijs dat bij het kind past. Op basis van deze uitgangspunten zal MOVARE het beleid vorm geven. Scholen maken daarbij gebruik van kindtevredenheidsmetingen en zorgen voor een ‘veilige’ omgeving. In 2017 hebben de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs PO in Zuid-Limburg hun krachten gebundeld. Samenwerking is goed voor leerlingen in het primair onderwijs in Zuid-Limburg. Het doel is om één aanpak te ontwikkelen voor de drie Zuid-Limburgse regio’s en de uitdagingen waarvoor het primair onderwijs zich hier gesteld ziet. Zo inclusief mogelijk onderwijs is hierbij het uitgangspunt. Deze gezamenlijke aanpak is vastgesteld in de Regiovisie onderwijskaart. De ambitie is om op alle scholen gebruik van te maken van kind- en oudertevredenheidsmetingen. Dit is in 2017 op 25% van de scholen gerealiseerd. Vrijwel alle scholen hebben een basisarrangement. Echter één school, OBS De Schatkist, heeft een aangepast arrangement. Hiervoor is een verbeterplan opgesteld en in uitvoering.

In het verslagjaar zijn de eerste pilotaudits binnen MOVARE verricht gericht op de onderwijskwaliteit in schooljaar 2017-2018. MOVARE draagt zorg voor een ‘veilige’ omgeving. Dit kreeg in 2017 invulling door het vaststellen, met instemming van de GMR, van een calamiteiten- en crisisplan en een integraal veiligheidsbeleid op basis van wet- en regelgeving.

3.2 Groei en leerwinst

Waar de onderwijsinspectie de afgelopen decennia vooral keek naar de opbrengsten van leerlingen en groepen leerlingen, afgezet tegen landelijke gemiddelden van leerlingen met min of meer dezelfde kenmerken, wordt de komende tijd de leerwinst van de leerling zelf afgezet tegen zijn of haar eigen mogelijkheden. Een manier om de mogelijkheden van kinderen in kaart te brengen, is de NSCCT (de Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test). In het voorjaar van 2017 hebben drie MOVARE-scholen in een pilot gewerkt met de NSCCT en een aanvullend analyse instrument (Script) waarmee de resultaten van de leerlingen afgezet werden tegen hun leervermogen. De pilot is door een werkgroep geëvalueerd. Op basis van de evaluatie zal de werkgroep een voorstel doen voor de verdere implementatie van de NSCCT en de daarop gebaseerde analyse. Na invoering van deze werkwijze zullen scholen in staat zijn om de leerwinst van leerlingen niet alleen af te zetten tegen landelijke normeringen, maar ook tegen het leervermogen van de leerling zelf.

Opbrengsten 2017

In 2017 maakten 44 MOVARE scholen de eindtoets basisonderwijs. Door de invoering van nieuwe eindtoetsen, is de diversiteit binnen MOVARE toegenomen. 15 scholen maakten de eindtoets van Route8, 6 scholen maakten de eindtoets van IEP en de overige 23 scholen maakten de eindtoets van CITO. Scholen maakten de keuze voor andere eindtoetsen vooral op basis van het meer adaptieve karakter. De CITO eindtoets is voor alle leerlingen gelijk. Bij zowel de IEP als bij Route8 worden de vragen aangepast aan het niveau van de leerlingen, waardoor ze niet tegen hun frustratiegrenzen oplopen en daardoor beneden hun vermogen scoren. Daarnaast is Route8 een volledig digitale toets.

Van de 44 scholen scoorden 8 scholen onvoldoende, dat wil zeggen dat zij onder de ondergrens voor hun schoolpopulatie scoorden. Scholen met een eerste onvoldoende score ontvingen van de inspectie een attendering. In 2017 scoorden geen scholen voor de tweede of derde keer op rij onvoldoende. Waarschuwingen en aangepaste arrangementen van de inspectie op basis van de eindscore bleven dus uit.

3.3 Passend Onderwijs voor elk kind

Passend Onderwijs

MOVARE participeert in drie samenwerkingsverbanden voor primair onderwijs (Heerlen e.o, Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek) en één samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs (Parkstad). Sinds schooljaar 2015/2016 is Kiki Huijnen voorzitter van het samenwerkingsverband Heerlen e.o.

Het samenwerkingsverband is georganiseerd in een stichting met een algemeen bestuur. De directeur is belast met de dagelijkse leiding. De ondersteuningsplanraad (OPR) is de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband.

Samenwerking met de gemeenten vindt plaats via het zogenaamde OOGO (een op overeenstemming gericht overleg). Hierin komt een aantal gezamenlijke thema's aan de orde:

- Thuisnabij
- 1 gezin/1 plan/1 regisseur
- Overgang van VVE - PO - VO - MBO
- Thuiszitters
- Leerlingenvervoer
- Onderwijshuisvesting
- Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt

Voor de financiën hanteert het samenwerkingsverband het scholenmodel. Negentig procent van de middelen wordt overgedragen aan MOVARE voor inzet in niveau 1 t/m 5.

Vóór augustus 2017 hebben alle MOVARE-scholen een nieuw schoolondersteuningsprofiel geschreven, vastgesteld door de medezeggenschapsraad (MR) van de school. Het schoolondersteuningsprofiel geeft een realistisch beeld van de ondersteuning en begeleiding die de school in het kader van Passend Onderwijs kan bieden en beschrijft hoe deze ondersteuning is georganiseerd. Het schoolondersteuningsprofiel is integraal onderdeel van het schoolplan.

Uitgangspunt bij passend onderwijs is de reeds genoemde regiovisie onderwijskaart, waarbij zo inclusief mogelijk onderwijs het uitgangspunt is.

Vanuit de ontwikkelingen in Zuid-Limburg, blijkt verevening de grootste opdracht. In vergelijking met het landelijk gemiddelde maken in Zuid-Limburg veel leerlingen gebruik van de voorzieningen van niveau 5, de extra ondersteuning. De (financiële) gevolgen van de verevening kunnen worden opgevangen als de deelname aan het SBO en SO daalt naar het landelijk gemiddelde. De uitdaging is om dit te realiseren met behoud van passende ondersteuning en passend onderwijs voor elke individuele leerling. Een hoger niveau van basisondersteuning op reguliere scholen en een gefaseerde afbouw van S(B)O zijn daarvoor nodig. Deze twee zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden; het effectief en kwalitatief versterken van de basisondersteuning leidt op termijn tot lagere deelnamepercentages van het SBO en SO. Dit versterken dient van een dusdanig niveau te zijn dat alle scholen tijdig, flexibel en adequaat alle hulp en ondersteuning kunnen bieden tot aan een verwijzing naar het S(B)O.

In het vierde kwartaal heeft er een inspectie-onderzoek bij Samenwerkingsverband Passend onderwijs Heerlen e.o. PO 31.06 plaatsgevonden, waarvan de resultaten begin 2018 bekend worden.

Ontsluiting van zorg in en om school: inrichten knooppunt

Het uitgangspunt van de onderwijsondersteuning door scholen is het schoolondersteuningsprofiel van de school. Elke school heeft een knooppunt ingericht en afspraken gemaakt met samenwerkingspartners over samenstelling, frequentie en concrete werkverdeling. Vaste samenwerkingspartners in het knooppunt zijn school, schoolmaatschappelijk werk, team toegang (ter ontsluiting van middelen uit zorg), JGZ (schoolarts). Via het knooppunt kan de zorg in en om school ontsloten worden.

Regiovisie Onderwijskaart PO Zuid Limburg

In 2017 hebben de samenwerkingsverbanden en de schoolbesturen van het primair onderwijs in Zuid-Limburg de krachten gebundeld. Enerzijds uit noodzaak, anderzijds vanuit de overtuiging dat deze samenwerking goed is voor de leerlingen van het primair onderwijs in Zuid-Limburg.

Doel is een aanpak voor de Zuid-Limburgse regio's van de uitdagingen waarvoor het primair onderwijs zich gesteld ziet. Een aanpak gericht op een sterke basis, steun waar nodig en speciaal waar het moet. Voor het slagen van deze aanpak is het van belang dat ook samengewerkt wordt met het voortgezet onderwijs, de gemeenten, voorschoolse voorzieningen en de ketenpartners in onze regio.

Om de instroom in het SBO en SO te verkleinen wordt gewerkt aan een ondersteuningsaanbod op de basisscholen zodat meer kinderen thuis nabij onderwijs kunnen krijgen. Hiervoor wordt ingezet op het delen van expertise vanuit SO/SBO met het regulier onderwijs.

Dit wordt gerealiseerd door extra capaciteit beschikbaar te stellen bij het SO. Bij SBO de Wissel is extra capaciteit ingezet om bij de basisscholen in Landgraaf mee te kijken naar de specifieke onderwijsbehoefte bij kinderen, ruim voor er verwezen wordt naar niveau 5.

Op basisschool Steltloper is in het schooljaar 2017-2018 gestart met startklassen om JR kinderen in kleinere setting te helpen bij hun onderwijsbehoefte. Hier wordt expertise vanuit SO/SBO ingeschakeld om ook hier regulier de juiste antwoorden op de speciale vragen van kinderen te hebben. Het is in principe ook hier mogelijk dat in deze startklas jonge risico-kinderen begeleid worden vanuit andere basisscholen.

In 2017 is daarnaast begonnen met projecten om meer ondersteuning te geven op de reguliere scholen vanaf het schooljaar 2018/2019.

In de gemeente Brunssum zijn op basisschool Meander schakelklassen opgezet. Leerlingen zullen in de schakelklas geplaatst worden met de bedoeling om in kleine groepen te werken op het vakgebied waar dit nodig is. Dat wil zeggen dat kinderen deels in een reguliere groep zitten en deels in de schakelklas. Dit arrangement wordt toegekend wanneer BAO, Onderwijsadviseur van MOVARE, IB-er van de schakelschool en orthopedagoog SBO besluiten dat dit het meest passend arrangement is.

Tenslotte worden in Hoensbroek op basisschool de Vlieger twee zorgklassen gerealiseerd om meer inclusief onderwijs te realiseren. Deze leerlingen, die feitelijk een TLV voor SBO/SO zouden moeten krijgen, worden hier na onderling overleg geplaatst in zorgklassen (4-7 jaar en 8-12 jaar). In deze zorgklassen, onder leiding van ervaren leerkracht, worden kinderen met speciale onderwijsbehoeften begeleid in de ochtenduren. 's Middags zitten deze leerlingen in de reguliere groepen waarbij de leerkracht van de ochtend (zorgklas) in de reguliere groepen mee begeleidt.

Daarnaast zien we dat de instroom anders dan vanuit de reguliere basisscholen nog hoog is. Leerlingen vanuit voorschoolse trajecten (MKD/KDC) worden door de trajectbegeleider altijd besproken met de basisschool, de SBO en de onderwijsadviseur om zodoende het juiste arrangement te realiseren.

04. Onderwijskwaliteit

Beleidsplan 2016-2020:

Wij creëren betekenisvol, passend en innovatief onderwijs. Binnen MOVARE zetten professionele medewerkers zich vol passie en bevologenheid in voor de ontwikkeling van het kind.

4.1 Talentontwikkeling

Om de aanwas van bekwame schoolleiders te waarborgen, beschikt MOVARE over een zogenaamde kweekvijver: jonge, talentvolle leerkrachten die een carrière als schoolleider ambiëren krijgen één dagdeel per week de ruimte voor scholing en voor de algemene oriëntatie op de functie van schooldirecteur. Een aantal kandidaten uit de huidige kweekvijver zijn inmiddels als (interim) directeur ingezet.

4.2 Duurzame onderwijsverbetering en innovatie

Programmamanagement

Om de vertaalslag te maken van het Strategisch Beleidsplan naar onderwijsontwikkeling op de scholen, werkt MOVARE met programmamanagement (PM). De stichting heeft het strategisch beleid vertaald in een zevental programmalijnen:

1. Onderwijs en innovatie;
2. Onderwijs en gezondheid;
3. Onderwijs en internationalisering;
4. Onderwijs en kwaliteit;
5. Onderwijs en organisatie;
6. Communicatie en de lerende organisatie;
7. Onderwijs en ondersteuning.

De zeven programmalijnen bestaan ieder uit meerdere uitvoeringsprojecten die de operationalisering van het strategisch beleid op school- en stichtingsniveau vorm geven. De programmalijnen worden aangestuurd door de programmamanagers, terwijl de projecten (zoveel mogelijk) door projectleiders geleid worden. Doordat de uitwerking van de programmalijnen per saldo gekoppeld is aan de onderwijspraktijk, dragen zij bij aan duurzame onderwijsverbetering en innovatie op de zeven aandachtsgebieden.

Prestatieboxmiddelen

In lijn met het beleidsplan 2016-2020 werkt MOVARE aan duurzame onderwijsverbetering en innovatie. Een goed voorbeeld zijn de prestatieboxmiddelen. Deze zijn ingezet op activiteiten, die zijn afgeleid uit de doelstellingen en de vier actielijnen uit het bestuursakkoord van juni 2014. Hierbij kan iedere school zelf bepalen hoe de middelen worden ingezet. De keuzes kunnen dus per school verschillen.

Lijn 1: Talentontwikkeling leerlingen

De ontwikkeling van het onderwijs binnen MOVARE kreeg ook in 2017 weer gestalte door initiatieven van onder meer het netwerk van innovatieve leerkrachten (de Gideonsbende). Op hun eigen scholen werken deze leerkrachten aan grotere en kleinere projecten die uiteindelijk als doel hebben om het onderwijs voor onze kinderen zo te optimaliseren dat de talenten optimaal benut worden. Binnen de Gideonsbende is de nadrukkelijke behoefte ontstaan om de ontwikkelingen breder te delen. In 2018 wordt om die reden een innovatiesymposium georganiseerd en er wordt gezocht naar mogelijkheden om onderwijsinnovatie structureel en digitaal beschikbaar te maken voor de hele stichting.

Met het Strategisch Beleidsplan 2016-2020 als uitgangspunt is in 2017 verder gewerkt in het project Kweekscholen/kweekschalen. Bij dit project staan de behoeften en de talenten van het kind centraal. Alle structuren, systemen en capaciteiten zijn gericht op het belang van de ontwikkeling van het kind. Daar waar een directeur en zijn team klaar is voor deze ontwikkeling ontstaan open en flexibele 'Kweekscholen'. De betrokken leerkrachten, directeuren en scholen hebben in 2017 verder gewerkt aan de ontwikkeling van het onderwijs. Ook deze ontwikkelingen zullen in 2018 breder gedeeld worden, zodat andere scholen er kennis van kunnen nemen. Alle hierboven genoemde initiatieven moeten leiden tot bouwstenen voor onderwijsinnovatie die uiteindelijk bijdragen aan het realiseren van de ambitie van MOVARE: betekenisvol, passend en innovatief onderwijs.

In het kader van passend onderwijs worden de scholen ondersteund door trajectbegeleiders, waarbij zij hulp krijgen van interne ondersteuners om voor elke leerling een passend onderwijsaanbod te realiseren. Voor de brede vorming van alle leerlingen ontvangen de scholen een eigen budget voor cultuureducatie, waarmee de scholen in samenwerking met culturele instellingen de vrijheid hebben eigen keuzes te maken voor activiteiten. De afgelopen jaren werkte MOVARE op dit vlak nauw samen met andere Limburgse schoolbesturen in een provinciale kennissamenleving (SIEN). Met ingang van het schooljaar 2017-2018 is de regiefunctie voor cultuureducatie in de regio overgenomen door Schunck* in Heerlen. Onder de naam PIT is een cultuureducatief framework ontwikkeld waarbinnen MOVARE scholen hun eigen keuzes kunnen maken. PIT werkt met een bestuurlijke stuurgroep, waarin MOVARE vertegenwoordigd is. De basis blijft een subsidie in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit.

Lijn 2: Brede aanpak duurzame onderwijsverbetering

In het kader van kwaliteitszorg hebben de scholen zowel interne als externe ondersteuning gehad bij de versterking van hun expertise, met name bij het interpreteren van toetsgegevens en het vertalen hiervan in de lessen. Het kwaliteitszorgsysteem van MOVARE is in 2017 verder ontwikkeld. MOVARE heeft de eerste groep auditoren opgeleid. Deze groep heeft op basis van een geobjectiveerd auditkader inmiddels de eerste audits op MOVARE scholen uitgevoerd. Met de opleiding van nog eens tien auditoren in 2018, ontstaat een MOVARE auditteam dat tweejaarlijks alle MOVARE scholen bezoekt met een ontwikkelingsgerichte audit.

Daarnaast is, samen met medewerkers van MOVARE scholen, gezocht naar een optimalisatie van het gebruik van ParnasSys. De optimalisatie wordt gezocht in het op een slimme manier omgaan met de beschikbare informatie in bijvoorbeeld groepsverzoeken, groepsplannen en OPP's. Dit zal uiteindelijk leiden tot verlaging van werkdruk bij leerkrachten en een (nog) betere afstemming van het onderwijs op de leer- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

MOVARE heeft fors ingezet op gezondheid en beweging via het project "De Gezonde basisschool van de Toekomst", waarbij gestalte wordt gegeven aan een gezonde leefstijl met aandacht voor gezonde voeding. Bij deze projecten wordt de hypothese getoetst dat kinderen die gezond eten en meer bewegen ook tot betere leerprestaties komen. Het project is een samenwerking met o.a. de provincie Limburg en de Universiteit Maastricht. Het project loopt op vier basisscholen en staat inmiddels ook landelijk in de belangstelling. In 2017 hebben de vier interventiescholen hun werkwijze verder verfijnd en werd een symposium gehouden dat kon rekenen op grote belangstelling uit het hele land.

In het verslagjaar behaalde een aantal MOVARE-scholen het Vignet Gezonde School. Een Gezonde School is een school die structureel aandacht besteedt aan (de verbetering van) de gezondheid van haar leerlingen aan de hand van de vier Gezonde School-pijlers: gezondheidseducatie, fysieke en sociale omgeving, signaleren en beleid. Na het behalen van minimaal één themacertificaat behaalt een school het kwaliteitskeurmerk 'Gezonde school' en mag zij zich gedurende drie jaar een Gezonde School noemen.

MOVARE-scholen vragen autonoom het Vignet gezonde school aan. Zij doen dit op het deelgebied beweging. Momenteel hebben 10 MOVARE-scholen een Vignet Gezonde School.

Lijn 3: Professionele scholen

Onder de noemer MOVARE 2.0 heeft de stichting via een reorganisatie haar slagkracht als professioneel bestuur weten te vergroten en heeft zij tevens haar beleid gekanteld van centraal ontwikkeld beleid naar een nieuwe

benadering voor beleidsontwikkeling onder de titel: “Scholen voorop”. Hierbij is de schooldirecteur integraal verantwoordelijk.

De activiteiten gericht op de bekwaamheid en registratie in het schoolleidersregister leiden ertoe dat alle schoolleiders ruim voor de gestelde einddatum in 2018 voldoen aan de registratie-eisen.

Lijn 4: Doorgaande ontwikkelingen

Op veel scholen is er een intensieve samenwerking met de voorschoolse educatie om zo doorgaande ontwikkelingen te waarborgen.

Provinciale subsidie onderwijsinnovatie

MOVARE heeft in 2017 de instemming van de provincie ontvangen voor provinciale subsidie voor de uitvoering van onderwijsinnovatie. Deze subsidie betreft specifiek het project ‘De Werkplaats’.

4.3 Vakbekwame professionals

Opleiden in de school

Sinds 2006 nemen en delen 10 Limburgse schoolbesturen en de opleiding tot leraar basisonderwijs, de Nieuwste PABO (dNP), samen de verantwoordelijkheid voor onderwijs, opleiding en professionalisering van (aanstaande) leraren. Het samen werken en leren op de werkplek onder de naam Opleiden In de School (OldS) heeft daarin een centrale plaats.

Convenant ‘Opleiden in de school 2016-2022’

Zowel in 2010 als in 2016 is het samenwerkingsverband geaccrediteerd door de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De samenwerking in de provincie Limburg wordt als landelijk innovatievoorbeeld gewaardeerd. Daarom ontvangt het partnerschap jaarlijks een tegemoetkoming van het ministerie van OCW om de kwaliteit van de samenwerking verder te verstevigen. Ook voor de periode 2016-2022 is ondersteuning van de samenwerkende ‘opleidingsschool’ gegarandeerd. De partners sloten daartoe een volgend convenant ‘Opleiden in de school 2016-2022’ met als voornaamste ambities:

- staan voor kwaliteit van aankomende en zittende leerkrachten met passende onderzoekende en ondernemende vaardigheden, toegerust voor en afgestemd op de lerende regio Limburg;
- inzetten op eigentijdse en vernieuwende onderwijsconcepten mede met het oog op Onderwijs 2032;
- onderwijskundige moed tonen en vertrouwen schenken aan opleiders en studenten;
- bevorderen dat onderwijsvernieuwing zich continu ontwikkelt en zichtbaar is;
- fungeren als vliegwiel om onderwijsvernieuwing in de regio duurzaam vorm te geven.

Leerlandschap Van Communities (LVC)

Van 2014-2017 loopt het project Leerlandschap Van Communities (LVC) om de reeds goed lopende samenwerking tussen werkveld en opleiding verder te versterken. In lerende netwerken (Communities of learning COLs en Communities of Practice COPs) wordt op scholen en tussen besturen kennis uitgewisseld over actuele onderwerpen als ‘Omgaan met verschillen’, ‘Opbrengstgericht werken’, ‘Pesten’, ‘Ouderbetrokkenheid’, ‘21^e eeuw vaardigheden’ en ‘Begeleiding beginnende leerkrachten’.

Voor de thema’s Pesten en Ouderbetrokkenheid is een professionaliseringsaanbod opgezet en voor 21^e eeuw vaardigheden een website ontwikkeld.

Voor de ‘Begeleiding beginnende leerkrachten’ wordt in het ‘Doorbraakproject Basisbekwaam’ uit de Educatieve Agenda Limburg specifiek onderzocht hoe begeleiding, ondersteuning en beoordeling van beginnende leerkrachten Limburg-breed geoptimaliseerd kan worden. Een gezonde start in het beroep, voorkomen van vroegtijdige uitval en verdere professionalisering staan voorop.

De resultaten van het aflopende project LVC worden in het nieuwe convenant Opleiden in de school geborgd en verduurzaamd.

Feiten en cijfers

In 2017 werkten en leerden 82 studenten van de Nieuwste Pabo op 23 MOVARE-opleidscholen.

11 schoolopleiders coördineren en begeleiden het werkplekleren en beoordelen mede de ontwikkeling van studenten. In het verslagjaar zijn 27 MOVARE-leerkrachten getraind door de Nieuwste PABO en gecertificeerd als mentor. Twee schoolopleiders hebben met succes het traject gevolgd dat leidt tot registratie in het beroepsregister van de Vereniging Lerarenopleiders Nederland. Daarmee beschikt MOVARE in totaal over 10 gecertificeerde en geregistreerde schoolopleiders. Drie schoolopleiders volgen de training ‘Onderzoek doen in de opleiding’.

Alle directeuren van opleidscholen zijn door de examencommissie van dNP benoemd tot externe assessoren om het startbekwaamheidsniveau van onze aanstaande collega's mede te beoordelen.

In vier opleidscholen functioneert een Community of Practice (COP). Een groep bestaande uit studenten, leerkrachten en een PABO- docent doet daarin onderzoek naar een onderwerp dat bijdraagt aan de ontwikkeling van de school. De school ontwikkelt zich mede daardoor tot een professionele leergemeenschap. Het lectoraat OldS van Hogeschool Zuyd onderzoekt en monitort de resultaten van OldS en adviseert de samenwerkende partners. Tevens organiseert het lectoraat bijeenkomsten, symposia en congressen voor alle Limburgse scholen waar kennis en ervaringen gedeeld en vermenigvuldigd worden.

4.4. Doorgaande ontwikkelingen

Vensters PO

De Vensters PO hebben een vaste plaats gekregen als instrument onder de naam scholenopdekaart.nl. Ouders, leerkrachten, directeuren, besturen, Inspectie en belangstellenden kunnen middels 22 indicatoren een snelle doorkijk in een school krijgen. Binnen MOVARE constateren we dat de vensters PO weliswaar door alle scholen gebruikt worden, maar dat de mate van vulling verschilt. Daar waar de ene school ervoor kiest om slechts de basale informatie te publiceren, kiest de andere school voor een hele ruime weergave van gegevens.

MOVARE heeft op uitnodiging van de PO-raad zitting in een klankbordgroep, die tot taak heeft om de vensters verder te ontwikkelen en te verbeteren. De klankbordgroep heeft, mede door de input van de interne gebruikersgroep van MOVARE, het afgelopen jaar aanpassingen gedaan aan de gebruiksvriendelijkheid voor scholen en ouders en heeft versterkt ingezet op het vergroten van de bekendheid van de vensters.

MOVARE-monitor

In 2008 is MOVARE gestart met het vroegtijdig in kaart brengen van mogelijke risico's van scholen met behulp van het 'MOVARE-early warning system'. Door middel van monitoring van o.a. eind- en tussenopbrengsten krijgt MOVARE de beschikking over een risicoprofiel van elke school. Dit profiel is sinds medio 2009 van elke MOVARE-school beschikbaar en is vanaf ultimo 2009 onderdeel van de periodieke regiorapportages voor het College van Bestuur. Het MOVARE-early warning system is verder doorontwikkeld en omgebouwd naar een web based versie, 'MOVARE-monitor' genaamd, die medio 2012 is opgeleverd en sindsdien door schooldirecteuren wordt gebruikt om de opbrengsten van hun school in kaart te brengen. Met het in gebruik nemen van ParnasSys als administratiesysteem kreeg MOVARE de beschikking over een ander instrument dat op eenzelfde manier als de monitor de opbrengsten van scholen in kaart brengt. De module Ultimview wordt rechtstreeks gevuld vanuit het administratiesysteem, waardoor scholen niet langer aanvullende handelingen hoeven te verrichten om een systeem te vullen. Daarnaast koppelt Ultimview alle beschikbare informatie rondom een kind- en /of een groep kinderen aan elkaar, waardoor er op verschillende niveaus analyses uitgevoerd kunnen worden. Met ingang van het schooljaar 2018/2019 zal Ultimview de MOVARE Monitor vervangen.

05. Personeel

Beleidsplan 2016-2020:

MOVARE is een lerende organisatie: wij werken samen, leren van elkaar en maken gebruik van elkaars kwaliteiten en ervaringen en dat gebruiken wij ook bij het opleiden van leerkrachten (OIS). Binnen MOVARE zetten professionele medewerkers zich vol passie en bevologenheid in voor de ontwikkeling van het kind.

5.1 Samenwerken, leren, helpen en aanspreken

In 2017 hebben directeuren, beleidsadviseurs en medewerkers constructief samengewerkt aan het verder ontwikkelen van nieuw beleid. De betreffende beleidsdocumenten zijn door de betrokkenen besproken en getoetst om vervolgens verder aangescherpt te worden. Ook de GMR is bij de beleidsontwikkeling steeds in het voortraject betrokken.

5.2 Ontwikkelingen vertaald

Plannen van aanpak medewerkersonderzoek

Voor het personeel van MOVARE werd in 2016 een medewerkersonderzoek (nulmeting) gehouden. In 2017 zijn de plannen van aanpak per school of afdeling van het MOVARE-bureau met twee trots-en twee verbeterpunten op voortgang gevolgd. De plannen van aanpak waren eind 2017 voor 75% gereed. Dit is conform de tijdsevenredige norm.

Vervangingsbeleid

In het basisonderwijs is er behoefte aan vervangers wanneer het eigen onderwijspersoneel niet in staat is om onderwijs te verzorgen. Dit is van essentieel belang, omdat de leerlingen ook bij afwezigheid van de eigen groepsleerkracht wel les moeten krijgen. Vervangers kunnen nodig zijn omdat de groepsleerkracht tijdelijk arbeidsongeschikt is voor zijn of haar functie wegens bijvoorbeeld ziekte, zwangerschapsverlof, bijzonder budget voor ouderen, zorgverlof, etc.

Gezien de omvang van het onderwijspersoneel is er behoefte om een eigen flexibele schil in dienst te hebben (de MOVARE vervangingspool) om deze vervangingen in te vullen.

Het vervangingsbeleid, moet ingevolge art. 2.15 lid 4 van de CAO PO door MOVARE, als werkgever in het bijzonder onderwijs, voor het eerst in het schooljaar 2016-2017 worden vastgesteld als onderdeel van het meerjarenformatiebeleid. Het vervangingsbeleid heeft tot doel de goede voortgang van het onderwijs op de scholen van MOVARE te verzekeren door kwalitatief goede vervangers, die zijn toegerust op hun taak als groepsleerkracht (OP en OOP) en die ook voldoen aan de eisen die worden gesteld binnen de scholen van MOVARE. De vervangers die zijn benoemd in de vervangingspool zijn niet gekoppeld aan een school en zijn werkzaam op basis van een min-max contract zoals geregeld in de cao PO. In het vervangingsbeleid is aangegeven op welke wijze de vervanging wordt georganiseerd, hoe de onderwijskwaliteit wordt geborgd, wie daarvoor verantwoordelijk is en welke eisen er in dit verband ook aan en door de vervangers bij MOVARE kunnen worden gesteld. Vervangingsbeleid voor MOVARE is inmiddels ontwikkeld, vastgesteld en ingevoerd met instemming van de GMR.

In verband met een professionele begeleiding van vervangers (met name die werkzaam zijn op wisselende locaties) hebben eind 2017 twee schooldirecteuren de taak 'vervangingen' gekregen. Zij zijn specifiek verantwoordelijk voor de begeleiding en professionalisering van deze groep medewerkers.

Ultimo verslagjaar heeft het CvB geanticipeerd op natuurlijk verloop in 2018 en is 6,9 fte aan vervangers geworven.

Taakbeleid

Er zijn stichtingsbreed grote verschillen geconstateerd tussen scholen bij de inzet van het taakbeleid, gebaseerd op een 40-urige werkweek. De schooldirecties hebben kenbaar gemaakt behoefte te hebben aan werkafspraken voor de uitvoering van taakbeleid binnen de CAO PO. Uitgangspunt bij het nieuwe taakbeleid is enerzijds het behoud van

autonomie van de scholen, maar ook maximale transparantie en een duidelijk uitleg naar medewerkers. Het taakbeleid is tot stand gekomen door een werkgroep bestaande uit directeuren, een afvaardiging van de GMR en de afdeling P&O. Uitgangspunt bij het taakbeleid is het basismodel. De schooldirecteur en/of direct leidinggevende is verantwoordelijk voor het invullen van het taakbeleid volgens CAO PO, artikel 2.14 Inzetbaarheid. De GMR heeft ingestemd met het nieuwe taakbeleid dat in schooljaar 2018-2019 geëffectueerd wordt.

Gesprekkencyclus

Een vernieuwde gesprekkencyclus is ontwikkeld en aangeboden aan de GMR. Deze gesprekkencyclus beoogt werknemer en werkgever te ondersteunen in de professionele dialoog over de persoonlijke doelstellingen van de werknemer in relatie tot de organisatiedoelen. Dit is van noodzakelijk belang. Enerzijds biedt het de gelegenheid om het functioneren van de werknemer vast te stellen en om te bepalen wat iemand nodig heeft om nu en in de toekomst optimaal te kunnen functioneren. Anderzijds brengt het een reflectief proces op gang wat zorgt voor bewustzijn en verbetering. De leidinggevende (in vertegenwoordiging als werkgever) en werknemer maken in het kader van de gesprekkencyclus afspraken over de professionalisering van de werknemer, waarbij er sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Professionalisering binnen het primair onderwijs is een belangrijk speerpunt (CAO PO 2016-2017, artikel 9). Deze regeling is tot stand gekomen met input van werknemers die deel hebben genomen aan de werkgroep bijeenkomsten. Daarnaast is het beleid opgebouwd aan de hand van de uitgangspunten die in de CAO PO 2016-2017, artikel 9.3 en 9.5, benoemd worden.

Werkdruk in het primair onderwijs

In 2017 hebben leerkrachten twee keer gestaakt voor betere salarissen en minder werkdruk. MOVARE steunt deze acties. Op de verhoging van het salaris van de leerkracht heeft MOVARE geen invloed. Op het verminderen van de administratieve werkdruk wel. Daarom is MOVARE in 2017 gestart met het in beeld krijgen van de werkdruk. De aanpak is tweeledig: er is gekeken naar de alle facetten van administratieve werkdruk en naar de beleefde werkdruk. Administratieve werkdruk is werkdruk ontstaat door het vastleggen, administreren en rapporteren over onderwijs, ontwikkeling en het kind. De uitkomsten van het onderzoek moeten leiden tot concrete maatregelen en oplossingen die de administratieve werkdruk rondom onderwijs substantieel verminderen. In 2017 zijn vier scholen bezocht. Daar is onderzocht waar het administratieve werk van de leerkracht, intern begeleider en directeur uit bestaat en voor wie het gebeurt. Er is gekeken naar de context van gebruikte computerprogramma's, formats etc. waarmee gewerkt, vastgelegd of gerapporteerd wordt. Bovendien wordt er met de collega's op deze scholen uitvoerig gesproken. Het inzichtelijk maken van het proces om onnodige dubbelsslagen te voorkomen, vormde eveneens onderdeel.

Vanuit deze bevindingen volgen er voorstellen die een andere kijk moeten bieden op de administratieve taak. Ook wordt bij OC&W en Inspectie getoetst wat de noodzakelijke minimum variant is en wordt bekeken wat ouders en andere instanties (VSV, gemeenten, etc.) nodig hebben om zicht te hebben op voortgang en ontwikkeling van het kind.

De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2018 verder uitgewerkt en moeten leiden tot minder administratieve werkdruk.

Daarnaast is MOVARE gestart met een interne werkgroep met deelname van zowel leerkrachten als directeuren om ook andere aspecten van werkdruk inzichtelijk te krijgen. Ze hebben geïnventariseerd welke onderzoeken er op het gebied van beleefde werkdruk reeds zijn gedaan. Vervolgens zijn deskundigen uitgenodigd om mee te denken over hoe zij de ervaren werkdruk het beste kunnen aanpakken.

De resultaten van dit onderzoek worden in 2018 bij de scholen gebruikt om de grootste knelpunten te inventariseren en zo de inmiddels beschikbaar gekomen werkdrukmiddelen zo doelmatig in te kunnen zetten

Audits onderwijskwaliteit

In het kader van het kwaliteitszorgsysteem van MOVARE zijn in het verslagjaar vijf auditoren opgeleid. Vanaf januari 2018 volgen de volgende tien, waarmee het interne auditteam van MOVARE een feit is. Tijdens de proefaudits die bij de opleiding horen, werd duidelijk dat zowel de directeuren en de leerkrachten als de leden van het auditteam behoefte hebben aan een duidelijke inkadering van hun werk. Interne audits kunnen een krachtig middel zijn om de kwaliteit van de MOVARE-scholen voortdurend te verbeteren. Echter de werkwijze verliest aan kracht als onduidelijkheid over het systeem leidt tot vooronderstellingen en negatieve ideeën. Om deze reden is een document opgesteld om de inkadering van de audits te waarborgen. Dit krijgt een verdere uitrol in 2018.

5.3 Coachend leiderschap met oog voor resultaat

Geheel in lijn met 'MOVARE 2.0', 'scholen centraal', is er een belangrijke rol weggelegd voor schooldirecteuren. Tijdens periodieke voortgangsgesprekken met het CvB leggen zij verantwoording af over de uitvoering van het Beleidsplan 2016-2020 en over de schoolorganisatie in het algemeen.

In het verslagjaar zijn schoolleiders gefaciliteerd in het realiseren van hun (her)registratie in het schoolleidersregister.

Mobiliteit

Ter ondersteuning van het mobiliteitsproces 2017 bezochten ongeveer 150 medewerkers en directeuren in april van het verslagjaar een netwerkbijeenkomst, die georganiseerd was op een van de MOVARE basisscholen. Tijdens deze bijeenkomst was er gelegenheid om te netwerken en informatie uit te wisselen. Daarnaast namen medewerkers deel aan een aantal workshops en maakten ruim 30 medewerkers gebruik van de mogelijkheid hun ePortfolio of CV te laten checken.

In de daaropvolgende periode registreerden directeuren hun vacatures en vulden leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel (OOP-ers) een ePortfolio in het Regionaal Talentencentrum (RTC) van Baandomein. Hierna volgde een sollicitatieprocedure.

Enkele cijfers:

- 11 leerkrachten werden geplaatst in het kader van verplichte mobiliteit;
- 30 leerkrachten werden geplaatst in het kader van vrijwillige mobiliteit;
- 9 leerkrachten werden geplaatst met een tijdelijk dienstverband;
- 4 OOP-ers vonden een nieuwe werkplek, waarvan 1 medewerker vanuit de verplichte mobiliteit.

Implementatie functiebouwwerk MOVARE

Op 7 november 2016 heeft de GMR ingestemd met het nieuwe functiebouwwerk voor MOVARE.

De daadwerkelijke implementatie van het nieuwe functiebouwwerk is gerealiseerd met ingang van 1 augustus 2017. Alle medewerkers van MOVARE hebben in dit kader een nieuwe akte ontvangen met hierin de functiebenaming uit het nieuwe functiebouwwerk. Deze actie draagt in grote mate bij aan 'de basis op orde' ten aanzien van de inhoud en vastlegging van de personele administratie. In 2017 is tevens gestart met de doorontwikkeling van het functiebouwwerk met een aantal nieuwe beschrijvingen. Hierbij valt te denken aan administratief ondersteuner en intern begeleider. Deze worden in 2018 aangeboden aan de GMR.

Werkgelegenheidsbeleid

Vanuit goed werkgeverschap is MOVARE gericht op voorkomen van ontslagen en daarnaast hanteert de stichting werkgelegenheidsbeleid.

Onderstaand een opsomming van de voorkomende situaties van ontslag, waarbij per specifieke situatie wordt toegelicht hoe dit wordt geregeld:

- bij keuzepensioen of ontslag op eigen verzoek zijn er geen extra uitkeringen (in het verleden is dit gedaan, echter dit is momenteel niet meer van toepassing);
- bij ontslag op medische gronden wordt de transitievergoeding uitgekeerd conform regelgeving cao PO;
- bij ontslag wegens disfunctioneren, wordt er in het voortraject gekeken of er in goed overleg mogelijkheden zijn om ander werk aan te bieden dat beter aansluit bij de kwaliteiten en het functioneren van de medewerker (bijvoorbeeld middels een vrijwillige demotie de medewerker te plaatsen in een lager gewaardeerde functie met een minder zwaar takenpakket). Indien ontslag toch aan de orde is, wordt dit zoveel mogelijk via een vaststellingsovereenkomst geregeld met als uitgangspunt de wettelijk voorgeschreven zaken (cao, Participatiefonds) inhoudende een transitievergoeding en/of outplacement- of opleidingstraject (indien van toepassing).

Vervolgaanpak verzuim

Ten aanzien van het stijgende verzuim is een vervolgaanpak van het verzuim vastgesteld.

In 2017 heeft de stijging van het verzuimcijfer verder doorgezet, mede door een lange griepperiode begin 2017.

Hoewel het verzuimpercentage nauwelijks veranderd is ten opzichte van 2016, is wel het aantal verzuimdagen/ de verzuimduur ten opzichte van de voorgaande jaren toegenomen. Dit is vooral het gevolg van het langdurend verzuim. Het in 2015 ingezette beleid verzuimreductie - vastgelegd in het aanwezigheidsbeleid - is onvoldoende geborgd. In het verslagjaar heeft een uitgebreide analyse plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een adviesrapport en een plan van aanpak, dat door het College van Bestuur is vastgesteld.

De belangrijkste bevindingen uit de analyse zijn:

- Er is frequent sprake van medicalisering van verzuim;
- Langdurend verzuim heeft de grootste impact op het verzuimpercentage;
- Psychologische klachten en klachten van bot- en spierweefsel komen het meeste voor en veroorzaken voor een groot deel het langdurend verzuim;
- Er is sprake van werkgerelateerde en/of functioneringsproblematiek in de groep medewerkers van 55+; hierbij is frequent sprake van medicalisering van werkgerelateerde problematiek;
- Re-integratie wordt vooral klachtcontingent benaderd en is onvoldoende gericht op inzetbaarheid c.q. mogelijkheden van medewerkers.

Een werkgroep, samengesteld uit een vijftal directeuren, bedrijfsartsen en medewerkers van P&O, heeft meegewerkt aan een plan van aanpak dat in 2018 een praktische uitwerking zal krijgen.

Doel hiervan is het verzuim naar een aanvaardbaar niveau te krijgen, het welzijn van alle medewerkers te verhogen en uiteindelijk kosten te besparen.

Verzuimcijfers MOVARE	2015	2016	2017
12 maands- gemiddelde	6,52%	7,47%	7,49%
Verzuimfrequentie	0,64	0,75	0,70
Gemiddelde aantal verzuimdagen	39,47	32,09	44,00
Kort verzuim	0,45	0,51	0,39
Middellang verzuim	0,54	0,48	0,36
Lang verzuim	5,53	6,48	6,74
Totaal	6,52	7,47	7,49

Tabel: Ontwikkeling verzuimcijfers MOVARE 2015-2017

06. Ouders

Beleidsplan 2016-2020:

In een actieve professionele verbinding met de ouders en de omgeving stimuleren wij de ontwikkeling van het kind.

6.1 School en opvoeding

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Om kinderen met een (taal)achterstand de beste kansen te geven in hun schoolloopbaan is het zinvol hen zo jong mogelijk gericht te ondersteunen en te stimuleren in hun (taal)ontwikkeling. Hiervoor is de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in het leven geroepen. Voorschoolse educatie begint op de peuterspeelzaal; de vroegschoolse educatie wordt uitgevoerd in groep 1 en 2 van de basisschool. De peuterspeelzalen en de basisscholen werken binnen MOVARE intensief samen om taalachterstanden te signaleren en aan te pakken.

VVE is met name bestemd voor jonge kinderen die een grotere kans hebben onderwijsachterstand op te lopen. Om een zo goed mogelijke start op de basisschool te realiseren, krijgen deze kinderen onder meer via speciale programma's extra aandacht voor hun ontwikkeling.

Voor- en vroegschoolse educatie heeft betrekking op: extra kindplaatsen in peuterspeelzalen en kinderdagverblijven voor kinderen die anders niet aan zo'n voorziening zouden deelnemen, verbetering van de structurele kwaliteit (gunstiger staf-kind ratio, professionalisering), gerichte toeleiding (vooral via consultatiebureaus) van doelgroepkinderen naar voorschoolse voorzieningen, gebruik van een methode voor voor- en vroegschoolse educatie, ouderbetrokkenheid (bij opvang/ school en thuis).

Verkeerseducatie

Dagelijks zijn veel kinderen van MOVARE onderweg van en naar school. Omdat zij als jonge verkeersdeelnemers een kwetsbare doelgroep zijn, is het van belang dat zij leren hoe zij zich in het verkeer moeten gedragen en welke regels er zijn. Eén van de speerpunten uit het meerjarenplan verkeersveiligheid richt zich dan ook op het aanleren en ontwikkelen van verkeersveilig gedrag bij kinderen en jongeren.

VEBO aanpak

MOVARE-scholen participeren in een verkeers-educatief scholennetwerk van het Regionaal Overlegorgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL). Het hieruit voortgekomen gemeentelijk netwerk stimuleert, onder andere via subsidie, projecten die scholen een impuls geven meer aandacht te besteden aan verkeersveiligheid. Het VEBO-programma streeft naar het oplossen van verkeersveiligheidsknelpunten door een resultaatgerichte samenwerking tussen organisaties die te maken hebben met verkeersveiligheid en verkeerseducatie. Essentieel in de VEBO aanpak is de samenwerking in verkeersnetwerken op lokaal niveau. In deze netwerken zijn de basisscholen (verkeerscoördinator en verkeersouder), de gemeente, het ROVL, Veilig Verkeer Nederland en de politie vertegenwoordigd. Activiteiten vanuit het VEBO-netwerk zijn onder andere: opname van verkeerseducatie in het schoolplan, begeleiding en ondersteuning bij de keuze van materialen en methodes, het creëren van een verkeersveilige schoolomgeving, het zorgen voor een veilige route van huis naar school en omgekeerd.

6.2 Ouder als partner

VVE Thuis

VVE Thuis is een programma voor ouders met kinderen van 3 tot 6 jaar die deelnemen aan voor- en vroegschoolse educatie. De activiteiten van VVE Thuis sluiten aan bij bestaande VVE-programma's. Hierdoor komen woorden, begrippen en andere leerinhouden op het kindercentrum in groep 1 en 2 en thuis aan de orde. Ouders leren hoe ze hun kind kunnen stimuleren en ondersteunen in zijn ontwikkeling, waardoor de betrokkenheid bij de educatie van hun kind wordt vergroot. Naast gezamenlijke investering van peuterspeelzalen en scholen (in koppels) in een goed (taal)aanbod voor peuters en kleuters is het dus belangrijk dat ouders ook thuis hun peuter en/of kleuter op de juiste wijze stimuleren. Uit evaluaties blijkt dat het beoogde aantal ouders in deze onderwijsondersteunende activiteit wordt bereikt.

Onderwijsachterstandenbeleid

Het ministerie van OCW heeft de gemeenten in Nederland op basis van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) de opdracht gegeven om onderwijsachterstanden (met name de Nederlandse taal) aan te pakken. De gemeenten ontvangen hiervoor middelen van het ministerie van OCW. MOVARE ontvangt hiervoor middelen o.a. op de leerlinggewichten. MOVARE bepaalt in overleg met haar partners voor welke scholen de middelen worden ingezet en op welke manier. Om ouders meer bewust te maken van onderwijsachterstanden en hen bij de uitvoering van het beleid te betrekken, is de gemeente Heerlen in 2015 een project gestart met als doel de ouderbetrokkenheid te vergroten. In Heerlen wordt gewerkt aan onderwijsachterstanden op basis van de Lokaal Educatieve Agenda. Speerpunten daarin zijn VVE, VVE thuis, schakelklassen en cultuureducatie, waarvoor wij op onderdelen een subsidierelatie kennen. De gemeenten Brunssum, Kerkrade, Vaals en Onderbanken kennen eveneens een LEA of een afgeleide vorm en zetten middelen in voor onder andere VVE, VVE thuis en screening van vijfjarigen (logopedie).

De effecten van het onderwijsachterstandenbeleid zijn niet direct meetbaar omdat het om lange termijn effecten gaat. Wel is er een nieuwe monitor in ontwikkeling om de algemene opbrengsten in beeld te kunnen brengen c.q. inzichtelijk te maken.

6.3 Dialoog

MOVARE vindt het belangrijk dat er een dialoog plaatsvindt met de ouders, als partner. Scholen zien het streven naar dialoog en samenwerking niet alleen vanuit het perspectief van de school. Partnerschap wordt gekenmerkt door warme wederkerigheid waarbij scholen en ouders elkaar versterken. In 2017 hebben scholen op basis van de resultaten van oudertevredenheidsonderzoeken een indicatie gekregen welke verbeterpunten er zijn. Samen met ouders zal aan deze verbeterpunten worden gewerkt. De ambitie is om op alle scholen gebruik te maken van kind- en oudertevredenheidsmetingen. Dit is in 2017 op 25% van de scholen gerealiseerd.

07. Maatschappij en de wereld

Beleidsplan 2016-2020:

Anticiperend op de snel veranderende wereld, voldoen wij aan onze maatschappelijke opdracht.

7.1 Kindpartners

Steeds vaker worden opvoedingstaken bij de school gelegd, waardoor de multidisciplinaire samenwerking met partners op het gebied van educatie en welzijn toeneemt. De (brede) school is een vitaal onderdeel van de wijk of het dorp en levert een actieve bijdrage aan die wijk of het dorp.

Vanaf 1 augustus 2007 is MOVARE verantwoordelijk voor het organiseren van de voor- en naschoolse opvang. MOVARE vervult de rol van makelaar tussen de aanbieders van kinderopvang en de ouders. Zij heeft daarvoor een convenant afgesloten met aanbieders die actief zijn in haar regio. MOVARE is ook een samenwerking aangegaan met instellingen voor professioneel peuterspeelzaalwerk in de regio. Peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en MOVARE hebben gezamenlijk een aantal thema's vastgesteld waarlangs gewerkt wordt om te komen tot pedagogische afstemming.

Regionaal wordt samengewerkt met collega-schoolbesturen en aanbieders van voortgezet onderwijs. Haar geografische ligging noopt MOVARE tot het inspelen op grensoverschrijdende aspecten, zoals het op jonge leeftijd leren kennen van de buurtaal.

De landelijke overheid en de gemeenten hebben één centraal punt voor alle vragen over opgroeien en opvoeden gecreëerd: het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De doelgroep van het CJG is ouders van kinderen van 0 tot 23 jaar. In het Centrum werken verschillende partijen samen die iets te maken hebben met jeugdigen en gezinnen. Ook MOVARE participeert in de centra voor jeugd en gezin.

De transitie Jeugdzorg

Gemeenten, zorgaanbieders en onderwijs zijn sinds 2015 samen verantwoordelijk voor jeugdzorg. Dat betekent dat zij gezamenlijk moeten zorgen dat kinderen en jongeren zich zowel thuis als op school veilig en gezond kunnen ontwikkelen.

De wijze waarop de gemeenten vorm geven aan de transformatie van de jeugdzorg is beschreven in het Jeugdplan van iedere afzonderlijke gemeente. De Jeugdplannen van de acht gemeenten in Parkstad zijn nagenoeg identiek aan elkaar (95%) en voor 5% is er sprake van een lokale inkleuring omdat de situatie daarom vraagt.

In het Jeugdplan van alle gemeenten, maar ook van de provincie wordt gekoerst op:

- De samenwerking rondom een kind en/of gezin dat hulp of ondersteuning nodig heeft verder versterken, uitbouwen en strak organiseren (bijvoorbeeld : de verwijfsindex, één gezin - één plan - één regisseur, aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld). De school organiseert een knooppunt waar de partners uit onderwijs en zorg samen in gesprek gaan over de vraag en de behoefte van een kind en/of gezin.
- De eigen kracht van het kind/gezin en het sociale netwerk waarin het kind opgroeit, het gezin waarin het kind leeft aanspreken, benutten, ondersteunen en sterker maken (empowering waarbij kind en ouder centraal staan en meepraten over de hulp en ondersteuning die nodig is).
- Niet onnodig medicaliseren door tijdig te signaleren, samen in kaart te brengen wat er aan de hand is en snel en licht te interveniëren. Het volgen van de effecten en waar nodig bijstellen.
- Het verwijderen van de prikkels in de huidige werkwijze die de kosten hebben opgedreven.
- Daar waar mogelijk "zware zorg" vervangen door lichtere vormen van zorg. Ondersteuning heeft een tijdelijk karakter en wordt verantwoord ook weer afgebouwd (herstel van het gewone leven).

7.2 De rol van MOVARE in de maatschappij

T2

Taalschool De WereldDelen is de centrale opvanglocatie in Parkstad voor asielzoekers, nieuwkomers en arbeidsmigranten. De populatie van de school is sterk veranderd. Voorheen kwamen vooral leerlingen van het asielzoekerscentrum naar de school; nu zijn het hoofdzakelijk nieuwkomers en arbeidsmigranten (70% nieuwkomers en arbeidsmigranten tegenover 30% asielzoekers). Het aantal leerlingen is flink toegenomen: van 97 leerlingen in oktober 2016 naar 135 leerlingen in december 2017.

Internationalisering en buurtaalonderwijs

In het provinciale actieprogramma Zuid-Limburg ("Een koers voor Zuid-Limburg") wordt gesteld dat het noodzakelijk is dat het onderwijs in Zuid-Limburg nadrukkelijker een internationaal gezicht krijgt. Door het opleiden van leerlingen tot wereldburgers met accenten op meertaligheid en mindset. Door(beroeps)onderwijs aan te bieden in en voor de Euregio.

Als een van de belangrijkste doelstellingen van het actieprogramma onderwijs wordt internationalisering van het onderwijs in Limburg genoemd. Een competitief en innovatief Limburg heeft in toenemende mate arbeidskrachten en ondernemers nodig die hun kansen grijpen over de landsgrenzen heen. Daarvoor hebben ze kennis, vaardigheden, maar vooral ook een internationaal georiënteerde attitude nodig. De unieke ligging van Limburg biedt jongeren enorme kansen om deze competenties te verwerven en zich te ontwikkelen tot Europese burgers.

Het College van Bestuur heeft om die reden in 2017 besloten dat "Internationalisering en Buurtaalonderwijs" als programma deel moet uitmaken van het strategisch beleid van de stichting. Het is duidelijk dat ook de Provincie dit thema voor de komende jaren (tot 2025) op de strategische agenda heeft geplaatst.

Momenteel zijn 7 scholen van MOVARE in meer of mindere mate betrokken bij het thema buurtaalonderwijs. Zij hebben in het verleden gekozen voor de aanpak van de Euregioschool.

Sinds het thema onder verantwoordelijkheid van het Programma-management wordt uitgevoerd, worden alle MOVARE-scholen gefaseerd geïnformeerd over de mogelijkheden van buurtaalonderwijs op school. Hiermee wordt beoogd meer scholen te enthousiasmeren voor buurtaalonderwijs. Drie nieuwe inzichten staan hierin centraal:

1. Investeren in een buurtaal is investeren in de thuistaal;
2. Investeren in internationalisering creëert meer ondernemerschap bij de leerlingen;
3. Investeren in internationalisering draagt bij aan actief burgerschap van onze leerlingen.

Verder heeft het Programmamanagement van MOVARE een zetel ingenomen in de Expertgroep 'buurtaalonderwijs en internationalisering' waarin diverse Limburgse besturen PO, VO, MBO en HBO deelnemen.

Tenslotte maakt het College van Bestuur vanaf april 2017 namens MOVARE deel uit van de provinciale stuurgroep "Buurtaal en Internationalisering in Limburg". Hiermee participeert MOVARE op provinciaal niveau in een groot netwerk van onderwijsbesturen en overheden uit de regio.

Schoonmaak door sociale werkvoorziening

Mede in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen heeft MOVARE er in 2010 voor gekozen bij de Europese aanbesteding schoonmaak (inclusief glasbewassing) gebruik te maken van de zogenaamde artikel 19 aanbestedingsprocedure. Gunning is in dat geval voorbehouden aan een sociale werkvoorziening. Balanz Facilitair (onderdeel van de Vebego groep, voorheen Sociale werkvoorziening Licom Schoon) heeft de gunning verkregen voor een periode van 3 jaar met 5 optiejaar. MOVARE heeft in 2017 het vierde optiejaar gelicht.

Beweging bij kinderen stimuleren

Onderzoeken hebben aangetoond dat bij kinderen in de regio Parkstad Limburg sprake is van meer dan gemiddeld overgewicht. Het stimuleren van beweging bij kinderen kan een bijdrage leveren aan het terugdringen van genoemd overgewicht. Mede in verband hiermee is MOVARE partner van een tweetal hardloophwedstrijden voor jeugdigen in deze regio, namelijk de MOVARE Kidsrun van de Parelloop in Brunssum en de MOVARE Abdij-kidscross van de Kerkraadse Abdijcross. Daarnaast brengt MOVARE regionale sportevenementen onder de aandacht van de scholen.

Activiteiten scholen

De scholen zetten geregeld activiteiten op touw of nemen deel aan provinciale of landelijk georganiseerde acties om goede doelen te ondersteunen of een bijdrage te leveren aan een beter (leef)klimaat. Voorbeelden van acties c.q. activiteiten in het verslagjaar zijn het invoeren van drinkwaterbeleid (kinderen stimuleren meer water te drinken), organisatie van sponsoracties voor diverse goede doelen.

08. Financiële gang van zaken

8.1 Staat van baten en lasten

Analyse resultaat

Het financieel resultaat over 2017 bedraagt € 509.463 positief tegenover begroot € 863.181 positief (realisatie 2016: € 159.949 positief).

In het resultaat 2017 is de toename van de rijksbijdragen verwerkt, samen met de cao stijging van de lonen en salarissen. Deze prijsaanpassing is het gevolg van de kabinetsbijdrage 2017. De kabinetsbijdrage is op een zodanige wijze door het kabinet verhoogd, dat zowel de verhoging van de pensioenpremie per 1 januari 2017, als de in de cao po aangegane verplichtingen betreffende de eenmalige uitkering van € 500 per 1 april 2017 gefinancierd worden. De kabinetsbijdrage 2017 heeft ook een positief effect gehad op de personele bekostiging 2016-2017 (eerste zeven maanden 2017).

De verhoging van de pensioenpremie en de eenmalige uitkering zijn opgenomen onder de personele lasten. In de begroting 2017 is rekening gehouden met de daling van het aantal leerlingen en de daaraan gekoppelde lagere behoefte aan leerkrachten in lijn met deze daling. De realisatiecijfers laten echter een hogere inzet van reguliere formatie als vervangers zien.

Vanwege de transitieplannen van het MOVARE-bureau stegen de kosten van externe adviseurs en werden eenmalige kosten gemaakt in verband met de overstap naar het nieuwe administratiekantoor.

(Rijks)bijdrage Ministerie OCW

In de loop van het jaar 2017 zijn extra middelen beschikbaar gekomen voor het primair onderwijs.

Deze hogere bijdragen (M€ 2) zijn het resultaat van verhoging van de GPL, compensatie van de gestegen pensioenpremies, verhoging van de personele bekostiging, functiemixbudget en prestatiebox.

De rijksbijdragen Samenwerkingsverband (SWV) zijn k€ 480 hoger dan begroot als gevolg van een hoger bedrag per leerling (beschikking 2017-2018) en door de uitkering van overtoollige reservemiddelen.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen hebben betrekking op ontvangen gemeentelijke bijdragen voor onder andere schakelklassen, huur gymzalen, LEA, VEBO, VVE, combifunctionaris, logopedie en NT2. Onder "uitgaven overige projecten" worden de hiermee samenhangende kosten verantwoord.

Overige baten

De overige baten overschrijden substantieel de begroting (k€ 870) door onder andere positieve mutaties uit voorgaande jaren (k€ 540). Het gaat hierbij met name om de afwikkeling van balansposities die resulteren in een vrijval. Daarnaast wordt de interne verschuiving van middelen wel verantwoord onder de inkomsten overige projecten en onder overige lasten.

Personele lasten

De personele lasten overschrijden de begroting met M€ 3. Onderstaande factoren hebben met name de ontwikkeling van de personele lasten beïnvloed (in positieve en negatieve zin):

Verhoging pensioenpremies met 2,3%	k€ 768
Hogere inzet van vervangers	k€ 723
Hogere inzet van personeel niet in loondienst/externe adviseurs	k€ 435
Cao-aanpassing salarissen (eenmalige uitkering in april 2017)	k€ 434
Hogere kosten voor nascholing	k€ 391
Hogere reiskosten en kosten cafetariaregeling	k€ 249
Dotatie aan voorziening duurzame inzetbaarheid	k€ 165
Hogere kosten personeelsactiviteiten	k€ 104
Lagere uitkeringen transitievergoeding	k€ 147 -/-
Overige	k€ 122 -/-

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2017 ruim k€ 125 hoger dan begroot.

De uitgestelde ICT-investeringen, in afwachting van de individuele schoolplannen, zijn in 2017 gerealiseerd.

Vanwege de digitalisatie van de lesmethoden dalen de OLP investeringen. Desondanks is de inschatting van de begroting 2017 te laag geweest voor deze post.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn k€ 207 hoger dan begroot. De toename van het aantal Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV's) heeft een verschuiving veroorzaakt in de realisatie ten opzichte van diverse begrotingsposten.

De dotatie aan de onderhoudsvoorziening is aangepast vanwege onvoorziene uitgaven (k€ 271). Diverse posten laten daarentegen weer een onderbesteding zien van een kleine k€ 64.

Overige lasten

De overige lasten overschrijden de begroting met k€ 248. Het gaat hierbij met name om activiteiten die middels ouderbijdragen gefinancierd worden. Deze activiteiten worden zowel aan de baten en lastenkant niet begroot. De reden hiervoor is de onvoorspelbaarheid en het budgetneutraal karakter van deze post.

De uitgaven voor projecten zijn net als de bijbehorende baten (zie toelichting overige baten) niet volledig begroot. Voorheen liep de resultaatafwikkeling via balansposten. In verband met transparantie lopen deze nu via de exploitatie van MOVARE. Tot slot zijn er hogere uitgaven voor administratie en beheer gerealiseerd dan begroot. De overgang naar een ander administratiekantoor heeft eenmalige kosten tot gevolg gehad.

Leermiddelen

De uitgaven voor de leermiddelen overschrijden de begroting met k€ 115. In de begroting 2017 is rekening gehouden met de uitputting schooljaar 2016-2017. Echter in dat schooljaar heeft een onderbesteding plaatsgevonden ten opzichte van voorgaande jaren. De post leermiddelen 2017 is weliswaar overschreden, maar de realisatie is conform de schooljaarbegroting 2017-2018.

Financiële baten en lasten

De tussentijdse verkoop van obligaties in 2017 heeft geleid tot een positieve realisatie van k€ 15 ten opzichte van de begroting. MOVARE is in 2017 overgestapt op het systeem van Schatkistbankieren. Dit heeft overigens verder geen financiële consequenties.

8.2 Financiële ratio's

Om de financiële positie en het financieel beleid van de stichting te toetsen, wordt gebruik gemaakt van kengetallen met bijbehorende signaleringsgrenzen.

In de volgende tabel is een set kengetallen opgenomen, die gebaseerd is op de adviezen van de commissie Don, aangevuld met gangbare kengetallen op het gebied van vermogens- en budgetbeheer.

Opgemerkt moet worden dat de genoemde bandbreedtes voor het beoordelen van de financiële soliditeit geen harde normen zijn. Het zijn eerder signaleringsgrenzen die aanleiding kunnen geven voor een dialoog over de financiële positie van een instelling. Kengetallen zeggen weinig zonder de onderbouwing van het financiële beleid dat erachter schuil gaat.

VERMOGENSBEHEER			BUDGETBEHEER		
	Min	Max		Min	Max
+ Financieringsfunctie	n.v.t.	21%	Liquiditeit	0,50	1,50
+ Transactiefunctie	n.v.t.	9%	Rentabiliteit	0%	5%
+ Bufferfunctie	k€ 100	5%			
Kapitalisatiefactor	n.v.t.	35%			
Solvabiliteit	20%	n.v.t.			

In de tabel worden de kengetallen onderverdeeld in twee categorieën: vermogensbeheer en budgetbeheer. Bij het vermogensbeheer staat de vraag centraal wat de totale kapitaal- en vermogensbehoefte van de organisatie is. Bij het budgetbeheer gaat het om de vraag wat de capaciteit van de organisatie is om tegenvallers op de korte en middellange termijn op te vangen.

De kapitalisatiefactor geeft aan in hoeverre het beschikbare kapitaal in de organisatie doelmatig gebruikt wordt. De kapitaalbehoefte van de organisatie staat daarbij centraal. De wijze waarop dat kapitaal gefinancierd wordt, met eigen vermogen of met vreemd vermogen, geldt als een afweging die van secundair belang is. De kapitalisatiefactor bestaat uit drie componenten:

- Financieringsfunctie: benodigde liquiditeit voor de financiering van de vervanging van materiële vaste activa, exclusief gebouwen en terreinen.
- Transactiefunctie: benodigde transactieliquiditeit voor het voldoen van kortlopende schulden.
- Bufferliquiditeit: reserve liquiditeit voor het afdekken van (rest-)risico's.

De commissie Don heeft de onderstaande risico's aangemerkt als risico's die (voor een belangrijk deel) niet beheersbaar zijn en niet voorzien kunnen worden. Een opsomming van de posten die tot de zogenaamde bufferliquiditeit gerekend kunnen worden, zijn:

- Fluctuatie in leerlingenaantallen;
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten;
- Instabiliteit in de bekostiging;
- Onvolledige indexatie van de bekostiging.

Aan deze vier risico's wordt een algemeen 'restrisico' toegevoegd. Dit restrisico omvat alle risico's die niet hoog genoeg (of onvoldoende kwantificeerbaar) zijn voor het berekenen van een individueel risicopercentage, maar die cumulatief wel een buffer rechtvaardigen.

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie aan haar verplichtingen op lange termijn kan voldoen. De solvabiliteit geeft inzicht in de wijze waarop de bezittingen, die op de actiefzijde van de balans staan, zijn gefinancierd; namelijk met eigen vermogen en/of vreemd vermogen.

De liquiditeit geeft aan in welke mate de organisatie aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Een liquiditeit groter dan 1 wordt doorgaans als voldoende gekwalificeerd, omdat tegenover de binnenkort vervallende schulden van de organisatie ten minste evenveel vlottende activa staan (onder andere banktegoeden). Met andere woorden, er is sprake van een positief werkkapitaal; de organisatie hoeft niet vaste activa om te zetten in liquide middelen dan wel extra financiering aan te gaan om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen.

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het exploitatieresultaat en de baten.

Naar aanleiding van de voorafgaande kengetallen kunnen nog enkele kanttekeningen geplaatst worden. Ten eerste is het van belang te vermelden dat bovenstaande kengetallen onderdeel zijn van de jaarrekening en daarmee gebaseerd zijn op een reeds afgesloten periode. Daardoor zijn ze niet meer dan een weergave van de situatie in het verleden. Bij de financiële onderbouwing van toekomstig onderwijsbeleid kunnen op het verleden gebaseerde kengetallen daarom niet leidend zijn maar hooguit een indicatieve, richtinggevende rol vervullen. Ten tweede zijn de betreffende kengetallen ontleend aan balansgegevens, die als momentopnamen getypeerd kunnen worden. Het is daarom van belang om de cijfers in een meerjarenperspectief te beschouwen, waardoor trends waargenomen kunnen worden. Ten derde betekent het overschrijden van signaleringsgrenzen niet automatisch dat geld uitgegeven moet worden. Er kunnen tal van specifieke redenen zijn waardoor kengetallen zich buiten de gestelde bandbreedtes bevinden. Goed financieel sturen betekent, ook als de kengetallen gunstig zijn, dat de besteding van middelen doelmatig moet zijn. Potverteren omdat kengetallen te hoog zijn, is hierbij niet evident.

De kengetallen voor MOVARE:

VERMOGENSBEHEER					BUDGETBEHEER				
	2017	2016	2015	2014		2017	2016	2015	2014
+ Financieringsfunctie	10,4%	12,4%	11,5%	11,1%	Liquiditeit	2,01	1,56	1,57	1,40
+ Transactiefunctie	9,8%	11,4%	10,4%	11,1%	Rentabiliteit	0,7%	0,2%	0,0%	-4,6%
+ Bufferfunctie	6,8%	3,8%	4,4%	4,0%					
Kapitalisatiefactor	27,1%	27,6%	26,2%	26,2%					
Solvabiliteit	48,0%	46,5%	48,4%	48,8%					

In de onderstaande tabel zijn de berekeningsgrondslagen opgenomen van de kengetallen.

Financieringsfunctie	(financieringsbehoefte (55%) x cumulatieve aanschafwaarde overige materiële vaste activa) / totale baten inclusief rentebaten
Transactiefunctie	kortlopende schulden / totale baten inclusief rentebaten
Bufferfunctie	kapitalisatiefactor -/- transactiefunctie -/- financieringsfunctie
Kapitalisatiefactor	(balanstotaal -/- boekwaarde gebouwen en terreinen) / totale baten inclusief rentebaten
Solvabiliteit	eigen vermogen (exclusief voorzieningen) / balanstotaal
Liquiditeit	vlottende activa / vlottende passiva
Rentabiliteit	exploitatieresultaat / totale baten inclusief rentebaten

MOVARE hanteert twee beleidsuitgangspunten ten aanzien van de financiële ratio's, namelijk:

- Rentabiliteit meerjarenbegroting $\geq 0\%$.
- Bufferfunctie (de zogenaamde Don-normering) aanzuiveren tot minimaal 5%.

Bij het berekenen van de financieringsfunctie is onder andere de gecumuleerde aanschafwaarde overige materiële vaste activa van belang. In de jaarrekening 2016 was aangegeven dat in de loop van het kalenderjaar 2017 nader onderzoek verricht zou worden naar de hoogte van deze balanspositie. Dit onderzoek heeft zich toegespitst op geregistreerde items in de activa administratie met een boekwaarde per 31 december 2017 van "nul".

Per investeringscategorie is kritisch gekeken, op regelniveau, naar de achterliggende posten en is een inschatting gemaakt door de clusters ICT en Facilitair of de betreffende investering nog actief aanwezig is binnen MOVARE, dan wel in gebruik is. Pragmatisch beredeneerd is het natuurlijk aannemelijk dat in 2009 in gebruik genomen ICT met een afschrijvingstermijn van drie jaar niet meer binnen MOVARE in gebruik is. Bij inventaris is het aannemelijker dat economisch afgeschreven activa nog aanwezig c.q. in gebruik is. Dit uiteraard als gevolg van de relatief lange economische levensduur. Het resultaat van voorafgaande inventarisatie is verwerkt in de cijfers, waarbij de cumulatieve aanschafwaarde materiële vaste activa met € 1.671.932 is verlaagd (idem voor de gecumuleerde afschrijvingslasten). Exploitatie technisch heeft de voorafgaande aanpassing uiteraard geen gevolgen.

Door de voorafgaande correctie en het positief resultaat boekjaar 2017, stijgt de buffer naar 6,8%. De buffer bevindt zich hiermee boven de gestelde norm van 5%. Naar aanleiding van dit gegeven zal een standpunt ingenomen moeten worden over het al dan niet continueren van de zogenaamde vermogensopbouw binnen MOVARE. Concreet betekent deze vermogensopbouw het bewust begroten/realiseren van exploitatieoverschotten.

8.3 Financiële sturing en beheersing

In 2017 is, evenals in voorgaande jaren, geïnvesteerd in de doorontwikkeling van het interne beheersingssysteem. Dit heeft geleid tot een verdere versterking van de interne beheersing en controle. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste verbeterpunten die in 2017 zijn gerealiseerd:

- **Implementatie Cogix**

Voor het optimaliseren van het begrotingsproces is een overeenkomst aangegaan met Cogix. Met ingang van 2017 is Cogix binnen MOVARE geïmplementeerd. Medio 2017 is met behulp van Cogix de schooljaarbegroting 2017-2018 opgesteld. Dit middels de bottom-up methode met als eindresultaat een gedetailleerde begroting per kostenplaats. Na de zomervakantie is meteen gestart met de begrotingscyclus schooljaar 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022. Dit in nauwe samenwerking tussen het MOVARE-bureau en de schooldirecties met ook hier weer een detailbegroting per kostenplaats als eindproduct. Schooldirecties zijn voor het eerst gevraagd om meerjarig een visie te geven op de ontwikkeling van de school(exploitatie). Hierbij worden verscheidene facetten in verband met elkaar gebracht. Belangrijk hierbij zijn de geformuleerde ambities in het schoolbeleid, in relatie tot de ontwikkeling leerlingaantallen, formatiebeleid, investeringsplannen en dergelijke.

Uiteindelijk is, na samenvoeging van de verschillende schooljaarbegrotingen, in december de meerjarenbegroting 2018-2021 opgesteld (per kalenderjaar). Voor MOVARE een belangrijke mijlpaal, omdat voor het eerst het begrotingsproces “nieuwe stijl” doorlopen is. De schooljaarbegroting wordt gebruikt voor interne sturing en verantwoording, terwijl de kalenderjaarbegroting dient ter externe verantwoording (in overeenstemming met Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs).

- **Insourcen financiële administratie**

Verskillende deelprocessen ten aanzien van de financiële administratie waren ondergebracht bij een administratiekantoor. Het gaat hierbij om het verwerken van bankafschriften, het uitvoeren van betalingen, coderen van facturen, verwerken (memo) boekingen, opstellen cijfermatige jaarrekening etc. Vanaf april 2017 worden deze activiteiten volledig in eigen beheer uitgevoerd. Hiermee is het insourcen van de volledige financiële administratie een feit.

- **Procesbeschrijvingen**

Voor alle afdelingen binnen MOVARE zijn in de loop van 2017 de relevante processen beschreven. Gedacht kan worden aan wijziging dienstverband, instroom en uitstroom personeel, leerling administratie, inkoop, aanbesteding, consultatie/ diagnostiek/ trajectbegeleiding passend onderwijs, beheer vastgoed en dergelijke. Per proces zijn eveneens de risico's en beheersmaatregelen benoemd. In 2017 is tevens een aanbesteding administratiekantoor in de markt gezet. Belangrijke inzet bij deze aanbesteding was het realiseren van een kwaliteitsimpuls in de administratieve dienstverlening, gekoppeld aan een significante verbetering van processen. Het voorafgaande gekoppeld aan het gegeven dat alle taken van de financiële administratie per april 2017 in eigen beheer gedaan worden, betekent dat alle opgestelde procesbeschrijvingen tegen het licht gehouden moeten worden en geactualiseerd dienen te worden op basis van nieuwe werkwijzen. MOVARE verwacht dat voor de zomervakantie 2018 voor deze procesoptimalisatie grote stappen gezet moeten zijn. In de tweede helft van 2018 kan dan een begin gemaakt worden met het actualiseren van procesbeschrijvingen.

- **Implementatie InSite**

Bij de aanbesteding administratiekantoor is onder andere de nadruk gelegd op verdere digitalisering van werkprocessen. Vanuit dit oogpunt is per 1 januari 2018 InSite geïmplementeerd binnen MOVARE. InSite is een applicatie die ervoor zorgt dat medewerkers en leidinggevenden essentiële informatie kunnen vinden. Daarnaast kunnen medewerkers zelf acties starten en mutaties invoeren die direct worden verwerkt. Dit verhoogt de betrokkenheid van medewerkers bij hun eigen personele en financieel gerelateerde processen, voorkomt fouten en bespaart MOVARE tijd, geld en papierwerk. Uitgangspunt bij de invoering van InSite is dat uiteindelijk zowel medewerkers als managers aan de bron hun vraag of wijziging vastleggen. Zo worden processen transparanter en efficiënter en is er één applicatie waar personele processen ondersteund worden.

- **Rapportagetool TIG naar vraag Betere afstemming en aanbod**

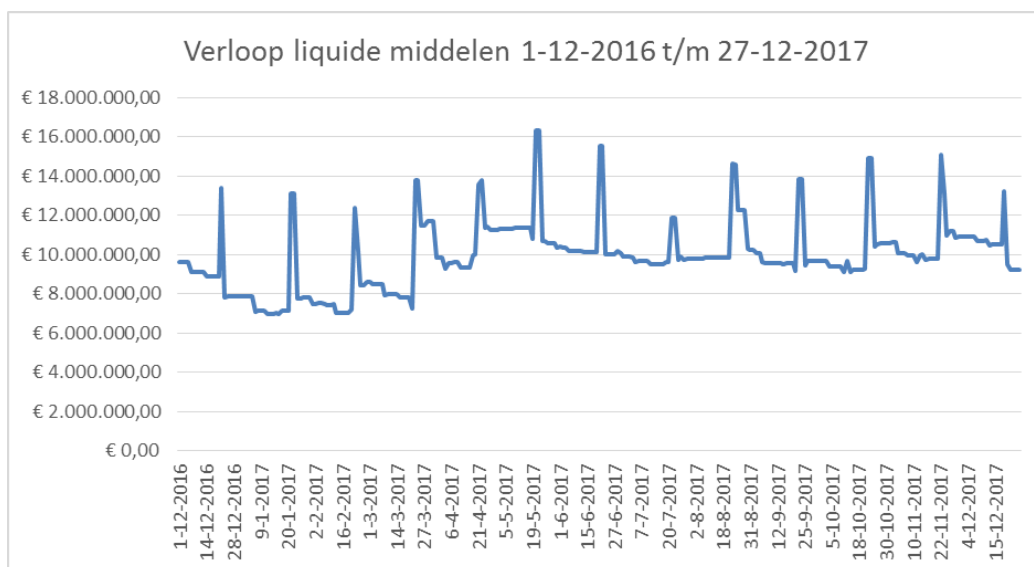
Ter ondersteuning van scholen en management is sinds 2016 een rapportagetool beschikbaar op gebied van personeel en financiën (TIG). In de praktijk blijkt er een discrepantie te bestaan tussen hetgeen TIG levert aan managementinformatie en de behoeften bij scholen en management. Ook hier is de overgang naar een nieuw administratiekantoor aanleiding geweest om tot een betere afstemming te komen tussen vraag en aanbod. Streven is om per 1 april 2018 hierin belangrijke stappen gezet te hebben.

8.4 Treasury

Treasury is het sturen en het beheersen van de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Daarnaast heeft treasury betrekking op het verantwoorden over en het toezicht houden op de genoemde aspecten.

MOVARE heeft een treasury-statuuat dat in overeenstemming is met de regeling "beleggen, lenen en derivaten OCW 2016".

Ondanks de mogelijkheden die deze regeling biedt, heeft MOVARE in 2016 gekozen om over te gaan op schatkistbankieren. Dit is in 2017 geëffectueerd. De belangrijkste reden voor de overgang naar schatkistbankieren is een principiële keuze. Schatkistbankieren is bedoeld voor instellingen die een wettelijke of publieke taak uitvoeren en daarvoor gelden van het rijk ontvangen. Door het geld dat niet direct nodig is via het schatkistbankieren onder te brengen bij het ministerie van Financiën, verlaat publiek geld de schatkist niet eerder dan noodzakelijk. Voor gemeenten is dit verplicht, MOVARE wil daar bij aansluiten. In 2017 was er geen rendement voor schatkist bankieren, maar er was ook geen risico.

8.5 Continuïteitsparagraaf en toekomstige ontwikkelingen

Financieel beleid

In de loop van 2016 zijn de hoofdlijnen meerjarig financieel beleid van MOVARE geformuleerd. Voor het kalenderjaar 2017 zijn deze uitgangspunten nog actueel. In dit beleidskader wordt op hoofdlijnen een integrale beschrijving gegeven van het te voeren financieel beleid binnen MOVARE. Deze integrale benadering komt tot uitdrukking in het leggen van dwarsverbanden tussen verscheidene beleidsterreinen.

De belangrijkste stuurmiddelen zijn:

- de risicoanalyse;
- de meerjarenbegrotingen en budget;
- tussentijdse rapportages en prognoses;
- vermogensbeheer.

Ten aanzien van het laatste punt is de inzet van financiële ruimte voor onderwijsverbetering of onderwijsvernieuwing een belangrijk onderwerp.

Hoofdlijnen meerjarig financieel beleid is onderdeel van de planning- en controlcyclus van MOVARE. Het beleidsplan 2016-2020 geeft inzicht in de “wat-vraag”. Een nadere, gedetailleerdere, uitwerking van de “hoe-vraag” is onder andere terug te vinden in de kaderbrief. In deze kaderbrief worden per grootboekrekening op operationeel niveau begrotingsgrondslagen in detail toegelicht. Verder is er sprake van flankerend beleid en regelingen die zijn vastgesteld of nog in ontwikkeling zijn. Gedacht kan worden aan het managementstatuut, treasurybeleid, mobiliteitsbeleid en dergelijke. Uiteraard zal ook hier sprake zijn van een financiële impact, die eveneens zijn weerslag zal vinden in de kaderbrief.

De planning- en controlcyclus bevat de volgende (hoofd-)onderdelen:

- Beleidsplan 2016-2020 MOVARE
- Hoofdlijnen meerjarig financieel beleid
- Kaderbrief
- Risico-analyse
- Meerjarenbegroting
 - Exploitatie overzicht
 - Formatieplan
 - Investeringsplan
 - Onderhoudsplan
 - Liquiditeitsplan/kasstroomoverzicht
- Meerjaren bestuursformatieplan
- Tussentijdse rapportage aan CvB en RvT
- Jaarverslag, inclusief beoordelingscriteria budget- en vermogensbeheer.

Financieel beleid zorgt voor een doordacht en zorgvuldig vermogens- en budgetbeheer.

Budgetbeheer richt zich op het bewaken van inkomsten en uitgaven en het opvangen van tegenvallers in de exploitatie. In dit kader zijn een goede meerjarenbegroting en een gedegen risicoanalyse (en in het verlengde daarvan een liquiditeitsbegroting) cruciaal voor een gezond financieel beleid. Hierdoor ontstaat in een vroeg stadium inzicht in mogelijke knelpunten in de financiële huishouding, waarop gericht acties ondernomen kunnen worden. Een goede financiële basis is noodzakelijk om goed onderwijs te kunnen geven. Onzekerheid hieromtrent werkt verlamkend op bijvoorbeeld onderwijsontwikkelingen. Terwijl vanuit een goede en voorspelbare financiële basis ontwikkelingen juist gestimuleerd kunnen worden.

Bij vermogensbeheer gaat het om de wijze waarop MOVARE haar kapitaalsbehoeften financiert en de financiële middelen efficiënt inzet voor de kwaliteit van het onderwijs. Ook dit vermogensbeheer moet bijdragen aan de verwezenlijking van geformuleerde onderwijsopbrengsten. De inzet van het aanwezige vermogen moet dus zoveel

als mogelijk hierop gericht zijn.

Risicobeheer

Goed bestuur kenmerkt zich mede door aandacht voor risico's en risicobeheersing. Risico's kunnen namelijk de realisatie van de door MOVARE gestelde doelen bedreigen en de materiële en immateriële belangen van MOVARE schaden. Het is van belang dat MOVARE de risico's in de externe of interne omgeving van de stichting en haar scholen kent en onderzoekt wat passende reacties zijn op deze risico's. Binnen MOVARE wordt op verschillende momenten en met verschillende instrumenten stil gestaan bij de risico's en beheersmaatregelen.

Risico-inventarisatie

Net als in 2015 is met behulp van het instrument van de PO Raad in 2017 stil gestaan bij de risico's die de organisatie loopt en de maatregelen die genomen zijn om deze risico's te beheersen. Hoewel er ten opzichte van 2015 een verbetering te zien is, blijkt uit deze analyse dat er nog meerdere risico's zijn waarvan MOVARE inschat dat deze (nog) niet adequaat zijn afgedekt. Deze inventarisatie is input voor het jaarplan 2018.

Daarnaast heeft MOVARE met behulp van de externe accountant gedefinieerd wanneer MOVARE in control is. MOVARE is vervolgens door de accountant beoordeeld ten opzichte van deze norm. Ook uit deze inventarisatie zijn verbeterpunten gekomen die input zijn voor het jaarplan 2018, voor zover deze nog niet zijn opgepakt in 2017.

Tenslotte is bij het opstellen van het jaarplan 2018 nog een keer expliciet stil gestaan bij de risico's die MOVARE loopt.

De grootste externe risico's die MOVARE onderkent, zijn:

- Het niet halen van de landelijke normen op het gebied van passend onderwijs.
Met het afbouwen van de vereveningsbijdrage aan de samenwerkingsverbanden komt er minder geld beschikbaar voor de scholen op basis van de zogenaamde "terugploeg regeling". MOVARE is ook mede aansprakelijk voor eventuele tekorten die op termijn bij de samenwerkingsverbanden ontstaan.
- Krapte op de arbeidsmarkt.
Het is in toenemende mate lastig om vacatures ingevuld te krijgen. MOVARE werkt samen met de PABO om onder andere schoolverlaters te interesseren in de opleiding Leraar Basisonderwijs. Daarnaast ontwikkelt MOVARE initiatieven op het gebied van zij-instroom. Deze maatregelen passen in een geheel van strategische personeelsplanning. Hierbij wordt zowel gekeken naar de kwalitatieve als kwantitatieve aspecten van personeelsplanning.

De grootste interne risico's die MOVARE onderkent, zijn:

- Het hoge ziekteverzuim in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt zorgt voor problemen om klassen bezet te houden. Dit legt druk op de kwaliteit van het onderwijs en heeft nadelige financiële gevolgen voor de stichting. Het terugbrengen van het ziekteverzuim is weer als speerpunt opgepakt.
- In de administratieve processen zijn nog stappen te maken op het gebied van procesoptimalisatie en kwaliteitsverbetering. In 2017 heeft MOVARE de administratieve dienstverlening opnieuw aanbesteed. Met de nieuwe partner is eind 2017 begonnen met het opnieuw inrichten van de processen.

Meerjarenbegroting

Met de meerjarenbegroting is een nieuwe mijlpaal bereikt binnen MOVARE. Schooldirecties hebben, ondersteund door het MOVARE-bureau, voor het eerst een begroting opgesteld voor vier opeenvolgende schooljaren (2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022). Deze schooljaarbegrotingen zijn gecombineerd met de begroting 2017-2018 en leiden tot de in de hiernavolgende tabel gepresenteerde kalenderjaar begrotingen.

De geconsolideerde begroting voor MOVARE is bottom-up tot stand gekomen. Voor alle individuele scholen en bovenschoolse kostendragers is een meerjarenbegroting beschikbaar. Binnen gestelde kaders, die verwoord staan in een kaderbrief, hebben schooldirecties de vrijheid gehad om naar eigen inzichten de begroting op te stellen.

Naast het feit dat bestaand beleid verweven zit in de gepresenteerde cijfers, is ook ruimte gemaakt voor toekomstig beleid. Onder andere om invulling te geven aan passend onderwijs in lijn met de "Regiovisie Onderwijskaart PO Zuid-Limburg".

Balans (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Activa					
- Materiële vaste activa	5.110	5.031	4.026	3.151	2.461
- Financiële vaste activa	-	-			
Vaste activa	5.110	5.031	4.026	3.151	2.461
- Vorderingen	4.271	4.418	4.530	4.642	4.754
- Liquide middelen	9.429	8.089	9.583	10.881	11.626
Vlottende activa	13.700	12.507	14.113	15.523	16.380
Totaal	18.810	17.538	18.139	18.674	18.841
Passiva					
- Algemene reserve	8.622	8.767	9.013	9.383	9.603
- Bestemde reserve	416	450	450	450	450
Eigen vermogen	9.038	9.217	9.463	9.833	10.053
Voorzieningen	2.966	1.515	1.870	2.035	1.982
Kortlopende schulden	6.806	6.806	6.806	6.806	6.806
Totaal	18.810	17.538	18.139	18.674	18.841

Staat van baten & lasten (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten					
Rijksbijdragen	67.511	66.236	65.864	65.702	65.498
Overige overheidsbijdragen	222	391	387	379	375
Overige baten	1.585	1.346	1.894	1.862	1.897
Totaal	69.318	67.973	68.145	67.943	67.770
Lasten					
Personeelslasten	58.378	56.632	56.169	55.948	56.089
Afschrijvingen	1.341	1.313	1.118	939	725
Huisvestingslasten	5.138	5.063	5.092	5.042	5.035
Overige lasten	2.383	3.110	3.821	3.945	4.002
Leermiddelen	1.586	1.710	1.699	1.699	1.699
Totaal	68.826	67.828	67.899	67.573	67.550
Saldo baten en lasten	492	145	246	370	220
Financiële baten	17	-	-	-	-
Resultaat	509	145	246	370	220

Balans; reservepositie en voorzieningen

De meerjaren resultaten laten een structureel overschot zien. In de meerjarenbegroting 2017-2020 was er nog sprake van vermogensopbouw en waren de begrote overschotten nog aanzienlijk. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2018-2021 is geanticipeerd op de positieve vermogensontwikkeling van MOVARE in boekjaar 2017 en is bewust het begrote overschot geminimaliseerd. In het najaar van 2017 heeft de Inspectie van het Onderwijs een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van MOVARE. Er is onderzocht of het bestuur van MOVARE zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit op haar scholen en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen. De positieve ontwikkelingen zijn eveneens door de Inspectie geconstateerd. Een citaat uit de samenvatting van het inspectierapport:

“Om de scholen te helpen om hun onderwijs te verbeteren, moest MOVARE anders gaan werken dan in de voorafgaande jaren. Ook de financiën moesten weer in orde gemaakt worden. Dat is gelukt en heeft MOVARE 'de basis weer op orde'.... Het bestuur heeft de financiën ook op orde”.

MOVARE houdt drie voorzieningen aan, namelijk een voorziening voor onderhoud, een voorziening voor toekomstige jubilea en een voorziening voor duurzame inzetbaarheid van personeel. De voorziening voor jubilea is een wettelijke voorziening die dient om de aan medewerkers uit te betalen bedragen (conform cao) bij een dienstjubileum te dekken. Deze voorziening wordt jaarlijks opnieuw berekend. De verwachting is dat deze de komende jaren geleidelijk af zal nemen door een dalend personeelbestand.

De voorziening duurzame inzetbaarheid dient ter dekking van aangegane verplichtingen inzake gespaarde uren in het kader van het ouderenverlof (conform cao). In het kader van de “basis op orde” is de gewenste stand van de voorziening nader onderzocht. Het voorafgaande heeft geresulteerd in een dotatie van € 165.

Vanuit de WPO wordt geëist dat een bestuur een reservering maakt voor de meerjarige instandhouding en het onderhoud van schoolgebouwen. Het bestuur ontvangt daarvoor jaarlijks een Rijksbijdrage (onderdeel van de materiële instandhouding) afhankelijk van het aantal groepen. MOVARE heeft ervoor gekozen om een centrale, bovenschoolse onderhoudsvoorziening te vormen. De criteria waaronder dit heeft plaatsgevonden, zijn afgestemd met de controlerend accountant en zijn akkoord bevonden. Deze voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse dotatie. De dotatie is gebaseerd op een voortschrijdend 25-jaars gemiddelde van de geplande kosten.

In het kader van de jaarrekening is een nadere analyse gemaakt van het voorhanden zijnde meerjarenonderhoudsplan (MOP). Hierin zijn mutaties aangebracht. De kosten onderhoud van basisschool De Schatkist (hoofdlocatie) zijn geëlimineerd in verband met een aanstaande sluiting. Voor boekjaar 2018 zijn werkzaamheden gebundeld in verband met verschillende projecten. In het oorspronkelijke MOP is rekening gehouden met een prijsvoordeel van 5% bij het aanbesteden van werkzaamheden. Gezien de huidige situatie in de markt is deze korting in de nieuwe berekening achterwege gelaten. In de onderstaande tabel zijn alle wijzigingen verwerkt voor een periode van 24 kalenderjaren. Vanaf kalenderjaar 2038 is er sprake van een negatieve voorziening. Rekenkundig gezien is een ophoging van de dotatie vanaf 2019 naar een bedrag van € 1.245 voldoende om een positieve voorziening te hebben per 2038 (€ 29). Eind 2041 zou de eindstand dan € 1.048 (positief) bedragen.

Verloop onderhoudsvoorziening (bedragen x € 1.000)

1	2	3	4	5
Kalender- jaar	Voorziening 1-jan	Dotatie	Besteding	Voorziening 31-dec
2017	1.504	1.492	904	2.092
2018	2.092	1.158	2.609	641
2019	641	1.115	760	996
2020	996	1.099	934	1.161
2021	1.161	1.099	1.152	1.108
2022	1.108	1.099	803	1.404
2023	1.404	1.099	1.429	1.074
2024	1.074	1.099	538	1.635
2025-2041	1.635	18.683	22.612	-2.294

Toelichting:

Kolom 1: Kalenderjaar

Kolom 2: Saldo voorziening aan het begin van het kalenderjaar

Kolom 3: Jaarlijkse dotatie conform begroting

Kolom 4: Jaarlijkse uitgaven conform MOP

Kolom 5: Saldo voorziening aan het einde van het kalenderjaar

Voor de begrotingscyclus 2019-2022 zal een volledig nieuw onderhoudsplan opgesteld worden, waarin gepland onderhoud per school geactualiseerd wordt en er een prijsindexatie plaatsvindt op basis van de huidige marktsituatie. Op dat moment zal tevens een jaarlijks dotatiebedrag berekend worden, dat voor een gezond verloop van de onderhoudsvoorziening zorgt.

Voor een aantal gebouwen in onder andere Vaals, Heerlen, Brunssum en Onderbanken zijn met gemeenten afspraken gemaakt over de overdracht van de Rijksvergoeding voor materiële instandhouding. Het betreft scholen die gehuisvest zijn in brede maatschappelijke voorzieningen, brede scholen etc. die in eigendom zijn van de gemeente of woningcorporatie. De onderhoudsplicht en de noodzaak voor het opstellen van een MOP ligt bij de gemeente of woningcorporatie als eigenaar en niet bij MOVARE. Voor deze gebouwen vindt geen dotatie plaats.

De gemeente geeft, vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting, de betreffende ruimten in bruikleen aan MOVARE. Het cluster Bedrijfsvoering- Facility Management bewaakt de kwaliteit van de dienstverlening, is actief betrokken bij het opstellen van het MOP en ondersteunt de schooldirectie in het gebruikersoverleg.

Staat van baten en lasten

Met de meerjarenbegroting is een nieuwe mijlpaal binnen MOVARE bereikt. Schooldirecties hebben, ondersteund door het MOVARE-bureau, voor het eerst een begroting opgesteld voor vier opeenvolgende schooljaren (2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022). Deze schooljaarbegrotingen zijn gecombineerd met de schooljaarbegroting 2017-2018 en leiden tot de in de eerder vermelde balans en staat van baten en lasten per kalenderjaar.

De geconsolideerde begroting voor MOVARE is bottom-up tot stand gekomen. Voor alle individuele scholen en bovenschoolse kostendragers is een meerjarenbegroting beschikbaar. Binnen gestelde kaders, die verwoord staan in een kaderbrief, hebben schooldirecties de vrijheid gehad om naar eigen inzichten de begroting op te stellen.

Naast het feit dat bestaand beleid verweven zit in de gepresenteerde cijfers, is ook ruimte gemaakt voor toekomstig beleid. Onder andere om invulling te geven aan passend onderwijs in lijn met de “Regiovisie Onderwijskaart PO Zuid-Limburg”.

Bij het opstellen van de begroting is zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande regelgeving, rekenregels en dergelijke. MOVARE rekent zich niet rijk, maar zeker ook niet onnodig arm. Ontwikkelingen zullen nauwlettend gemonitord worden gedurende de begrotingsperiode en gerapporteerd worden in maand- en kwartaalrapportages middels eindejaarsprognoses. Tot slot dient nog vermeld te worden dat het werkdrukakkoord op generlei manier verwerkt is in de gepresenteerde meerjarenbegroting.

De Rijksbekostiging is afhankelijk van verschillende factoren. Het gaat hier onder andere om de leeftijdsopbouw van leerkrachten (GGL), normatieve oppervlakte per school en overheidsbeleid die vertaald worden in de OCW begroting. Belangrijkste component blijft echter de leerlingaantallen en de zogenaamde gewichtenleerlingen.

MOVARE hanteert in principe de t-1 systematiek voor de berekening van de Rijksbekostiging en daaraan gekoppeld de formatieruimte per school. De keuze voor de t-1 systematiek is gemaakt omdat gebleken is dat het goed inschatten van leerlingaantallen voor het volgend schooljaar niet voor alle scholen even evident is. De t-1 systematiek geeft duidelijkheid voor de scholen, zodat tijdig het mobiliteitsproces kan starten en alle betrokkenen weten hoe het komend schooljaar gestart gaat worden. De systematiek van t-1 sluit overigens één op één aan bij de bekostigingssystematiek van OCW.

Waar de leerlingenprognoses voor het komende schooljaar sterk afwijken van de aantallen bij t-1, bijvoorbeeld bij fusies en bij het SBO en (V)SO, wordt er maatwerk gehanteerd.

Het beleid van MOVARE omtrent (passend) onderwijs wordt ontleend aan de “Regiovisie Onderwijskaart PO Zuid-Limburg”. De regiovisie is tot stand gekomen uit een samenwerkingsinitiatief van de samenwerkingsverbanden Westelijke Mijnstreek (3104), Maastricht en Heuvelland (3105) en Heerlen en omstreken (3106). In de regiovisie worden twee uitdagingen benoemd voor Zuid-Limburg, namelijk de teruglopende leerlingaantallen en de vereveningsopdracht. Ten aanzien van de krimp zijn gezamenlijk de volgende principiële besluiten genomen:

- Scholen, besturen en samenwerkingsverbanden continueren de bestaande regionale afspraken over de onderlinge communicatie rondom krimp in het regulier onderwijs.
- Als de krimp van een school effect heeft op een school van een ander bestuur, dan treedt het bestuur van de krimpschool in contact met het ander bestuur.
- De onderwijsbesturen accepteren de eventueel hiermee gepaard gaande kosten binnen de regio's.
- Schoolbesturen informeren elkaar vroegtijdig en transparant en stemmen met elkaar af over nieuwe initiatieven die substantiële invloed hebben op leerlingstromen.
- Schoolbesturen streven ernaar de door ouders gevraagde diversiteit aan onderwijsrichtingen en/of pedagogische concepten te blijven aanbieden.

- Alle scholen blijven de ondersteuningsniveaus 1 tot en met 4 aanbieden.

Ten aanzien van de vereveningsopdracht blijkt dat Zuid-Limburg in vergelijking met het landelijk gemiddelde veel gebruik maakt van het voorzieningenniveau 5. Voor de regio betekent dit een fikse vereveningsopdracht. Het kunnen realiseren van deze verevening vraagt:

- Een hoger niveau van basisondersteuning op reguleren scholen.
- Een (gefaseerde) afbouw van het s(b)o.

Het gros van de MOVARE scholen valt onder het samenwerkingsverband Heerlen e.o. Uit cijfers blijkt dat dit samenwerkingsverband het hoogste deelnamepercentage SBO en SO heeft in Zuid-Limburg. Dit komt mede door de bestuurlijke fragmentatie van de speciale voorzieningen. Om voldoende financiële middelen te kunnen ontsluiten voor de benodigde versterking van de basisondersteuning, is een daling nodig van de deelnamepercentages. Deze daling is overigens tot nu toe niet ingezet. De totale vereveningsopdracht voor het samenwerkingsverband Heerlen e.o. bedraagt € 1.295.

De overige overheidsbijdragen hebben veelal betrekking op gemeentelijke bijdragen. Indien niet specifiek vermeld in beschikkingen, worden bijdragen verondersteld gecontinueerd te worden voor de volledige begrotingsperiode. Bekostiging is begroot voor schakelklassen (gemeente Heerlen), schoolzwemmen (gemeente Heerlen), schoollogopedie (gemeente Landgraaf), gymzalen, verkeerseducatie, lokaal educatieve agenda (LEA), voor- en vroegschoolse educatie (VVE), verkeerseducatie basis onderwijs (VEBO) en nog diverse kleinere bijdragen.

In de begroting wordt tot slot een (klein) deel van de formatie bekostigd uit projectgelden, te weten de Gezonde Basisschool, Opleiden in School en andere kleine projecten en stimuleringsgelden. Vanaf begrotingsjaar 2018-2019 worden alle interne verrekeningen apart geadmistreerd. Voorheen werden interne baten en lasten op de daarvoor bestemde specifieke grootboekrekeningen verantwoord. In de praktijk zorgt dat voor veel ruis bij het maken van analyses en het monitoren van geldstromen. Verder wordt de reguliere exploitatie onnodig "opgeblazen". Een interne verrekening is het rondpompen van geld en is exploitatie technisch van generlei invloed. Aan de lastenkant is uiteraard een identiek bedrag terug te vinden (interne lasten). Geconsolideerd vallen de bedragen tegen elkaar weg. Alle voorafgaande posten vallen onder de noemer overige baten.

In lijn met de ontwikkeling van de leerlingaantallen en de impact op de bekostiging, laten de personeelslasten ook een dalende tendens zien in de meerjarenbegroting. Deze dalende tendens vlakt in de begrotingsjaren 2020 en 2021 af. Gezien de begrote resultaten bestaat hier (vooralsnog) voldoende ruimte voor.

De afschrijvingslasten laten, in de tijd gezien, een dalende tendens zien. Zoals al eerder vermeld, is de begroting bottom-up tot stand gekomen, waarbij budgethouders voor het eerst een doorkijk van vier schooljaren hebben moeten geven. Het inschatten van toekomstige investeringen is hierbij moeilijk gebleken. In volgende begrotingscycli zal hier extra aandacht aan besteed worden. Voor deze begrotingscyclus is bewust gekozen om de ingediende begrotingen niet bovenscholts aan te passen, om de getrouwheid van de cijfers te kunnen garanderen (op basis van de inzichten op het moment van het opstellen van de begroting). Aandachtspunt tot slot is de vraag in hoeverre de ambities van scholen passen binnen de financiële kaders van de lumpsum financiering.

De huisvestingslasten zijn meerjarig, vrijwel gelijkblijvend, geëxtrapoleerd. Het blijft evenwel een uitdaging om de materiële kosten in evenwicht te brengen/houden met de bekostiging materiële instandhouding. Het voorafgaande wordt nog bemoeilijkt door het gegeven dat MOVARE een vijftal dislocaties in haar gebouwbestand heeft die buiten de bekostiging valt.

De overige lasten laten een stijgende tendens zien. De gewijzigde manier van het vastleggen van interne verrekeningen is hier debet aan. Dit in lijn met de tendens die te zien is bij de overige baten. Tot slot blijven de leermiddelen meerjarig vrijwel constant.

Kengetallen

In de onderstaande tabel zijn de fte-aantallen van MOVARE opgenomen. Het betreft hier de afgeronde fte-aantallen per 31 december van het betreffende verslagjaar.

De hier gepresenteerde fte-aantallen zijn exclusief personeel uit de zogenaamde vervangingspool. MOVARE is eigen risicodragers voor het Vervangingsfonds. Premies die niet meer afgedragen hoeven te worden, worden gereserveerd ter dekking van (deels eigen) medewerkers uit deze vervangingspool. Ultimo 2017 waren in totaal 60 medewerkers in dienst met een zogenaamde min-max aanstelling. De inzetbaarheid varieert van 32 fte op basis van een min-aanstelling en 55 fte op basis van een max-aanstelling.

Fte-aantallen (absoluut) per 31 december

	realisatie 2017	2018	begroting		
			2019	2020	2021
Bestuur/management ¹⁾	49	45	45	45	45
Onderwijspersoneel ²⁾	661	643	633	629	628
Onderwijs ondersteunend personeel ³⁾	75	71	70	70	70
	786	759	748	744	744

Legenda

1. CvB en directie scholen.
2. Onderwijzend personeel, inclusief onderwijs ondersteunend personeel met lestaken (onderwijs- en klassenassistent).
3. Onderwijs ondersteunend personeel scholen en MOVARE-bureau.

Fte-aantallen (in procenten) per 31 december

	realisatie 2017	2018	begroting		
			2019	2020	2021
Bestuur/management ¹⁾	6,3%	5,9%	6,0%	6,0%	6,1%
Onderwijspersoneel ²⁾	84,2%	84,7%	84,6%	84,5%	84,5%
Onderwijs ondersteunend personeel ³⁾	9,6%	9,4%	9,4%	9,5%	9,5%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

In de onderstaande tabel zijn de leerlingaantallen meerjarig opgenomen. Voor schooljaar 2017-2018 zijn de op 22 december 2016 gepubliceerde cijfers van DUO gehanteerd, exclusief de leerlingaantallen van de fusieschool Elckerlyc (34 onderbouw en 40 bovenbouw).

Voor schooljaar 2018-2019 zijn de aantallen overgenomen uit een beschikking van DUO van 21 december 2017, de zogenaamde "vaststelling leerlinggegevens 1 oktober 2017". Het gaat hierbij om leerlingaantallen, zoals deze op 1 december 2017 in BRON zijn opgenomen. De overige schooljaren zijn berekend op basis van inschattingen door scholen, zoals verwerkt in de meerjarenbegroting MOVARE.

Feit	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Aantal leerlingen van 4 t/m 7 jaar	5.585	5.475	5.313	5.259	5.188
Aantal leerlingen vanaf 8 jaar	5.582	5.505	5.570	5.584	5.606
Aantal leerlingen SBO	313	336	335	320	305
Aantal leerlingen ZMLK	163	160	169	176	171
Totaal aantal leerlingen	11.643	11.476	11.387	11.339	11.270
Procentueel verschil		-1,4%	-0,8%	-0,4%	-0,6%
Absoluut verschil		-167	-89	-48	-69

Bijlage 1: Totaal overzicht van scholen en aantal leerlingen

MOVARE telde op 31 december 2017 in totaal 48 scholen met 52 locaties in 9 gemeenten.
 Het aantal leerlingen bedroeg op teldatum 1 oktober 2017 11.476 leerlingen (2016: 11.711)

<i>Gemeente Brunssum</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
Bs. De Vlindertuin*	Wijenweg 143a	6446 AK	Treebeek	327	326
OBS De Trampoline	Raadhuisstraat 125	6441 CP	Brunssum	193	188
Bs. Meander	De Insel 23	6442 AJ	Brunssum	241	219
Bs. De Opstap	Kloosterstraat 13	6441 CL	Brunssum	237	241
Bs. Caleidoscoop	Essenstraat 1	6444 CL	Brunssum	278	259
Bs. Langeberg	Rembrandtstraat 2a	6445 CW	Brunssum	256	231
Bs. Titus Brandsma	De Gasperistraat 5	6441 JJ	Brunssum	232	215
SBO De Boemerang	De Insel 21	6442 AJ	Brunssum	106	111

<i>gemeente Heerlen</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
OBS De Tovercirkel	Vullingsweg 64-66 / Benzenraderweg 270	6418 HV / 6417 SZ	Heerlen	362	360
OBS De Droomboom	Verschuurstraat 34	6415 EX	Heerlen	245	257
Bs. Frans Postma	Merwedestraat 16	6413 VV	Heerlen	191	193
Bs. De Ganzerik	Caeciliastraat 19	6413 GM	Heerlen	256	249
Bs. De Mheyster	Mgr. Nolensstraat 29	6431 JL	Hoensbroek	328	329
Bs. De Regenboog	Weyenbergstraat 8	6431 AL	Hoensbroek	239	256
Bs. De Vlieger	Maria Gewandenstraat 24	6432 CP	Hoensbroek	173	168
Taalschool De WereldDelen	Gaffelhof 73	6418 KC	Heerlen	97	119
Bs. De Voëgelsjtang	Kloosterstraat 2a	6431 LW	Hoensbroek	128	116
Bs. Gerardus Majella	Hei Grindelweg 88	6414 BT	Heerlen	205	200
Bs. Hoensbroek Zuid	Prinsenstraat 14	6433 GJ	Hoensbroek	257	227
Bs. Mijn Spoor	Belemnieturf 10	6413 LZ	Heerlen	285	270

<i>Gemeente Landgraaf</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
---------------------------	---------------------	-----------------	---------------	-------------------------------	-------------------------------

OBS Wereldwijs	Baronstraat 11	6371 AR	Landgraaf	318	283
OBS De Speurheus	Haaselt 3	6374 NJ	Landgraaf	280	251
OBS Harlekijn	Strijthagerweg 10	6372 AC	Landgraaf	400	392
Bs. De Wegwijzer	Veeweg 73	6374 AR	Landgraaf	315	339
Bs. 't Valder	Belvauer 62	6373 TT	Landgraaf	219	227
Bs. An d'r Put	Pastoor Scheepersstraat 9	6374 HR	Landgraaf	293	288
Bs. De Schatgraver	Stationsstraat 2 / Achter den Winkel 2	6372 GS / 6372 SL	Landgraaf	379	402
Bs. Op gen Hei	An de Voeëgelsjtang 12	6373 BJ	Landgraaf	267	268
SBO De Wissel	Hereweg 175	6371 LZ	Landgraaf	101	95

<i>Gemeente Kerkrade</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
OBS De Schatkist	Truytstraat 25 / Feldebiss 210A	6471 HN / 6462 HC	Eygelshoven / Kerkrade	289	231
Bs. Steltloper	Directeur van der Muhlenlaan 30	6463 VZ	Kerkrade	319	338
Bs. De Schakel	Leliestraat 31	6466 XN	Kerkrade	252	258
Bs. Bleijerheide	Bleijerheiderstraat 125	6462 AH	Kerkrade	257	241
Bs. De Spoorzoeker	Plein 36	6466 GG	Kerkrade	390	369
Bs. De Blokkenberg	Akkerheide 19	6463 DC	Kerkrade	210	205
Bs. De Diabolo	Mr. Absilstraat 6	6461 EX	Kerkrade	214	215
Bs. De Doorkijk	Singelweg 5	6467 CE	Kerkrade	316	326
Bs. De Veldhof	Anselderlaan 10	6471 GL	Eygelshoven	292	309
Bs. St. Ursula	O.L. Vrouwestraat 70	6461 BS	Kerkrade	246	254
SBO Arcadia	Schoolstraat 86-88	6466 HX	Kerkrade	107	130
SO/VSO St. Jan Baptist	Schoolstraat 81	6466 HV	Kerkrade	156	160

<i>gemeente Simpelveld</i>	<i>Adres school</i>	<i>Postcode</i>	<i>Plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
----------------------------	---------------------	-----------------	---------------	-------------------------------	-------------------------------

Bs. Bocholtz	Wijngracht 11	6351 HJ	Bocholtz	334	324
Bs. De Meridiaan	Scheelenstraat 100	6369 VZ	Simpelveld	338	337

<i>Gemeente Onderbanken</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
Bs. Schinveld	Kloosterlaan 7e	6451 EN	Schinveld	317	311
Bs. St. Jozef	Kerkstraat 5	6447 BE	Merkelbeek	105	100

<i>gemeente Vaals</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
OBS De Robbedoes	Aan de Ververij 31	6291 KC	Vaals	174	167

<i>Gemeente Sittard-Geleen</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
Bs. De Vlieger	Kleine Steeg 8	6131 KJ	Sittard	110	122

<i>Gemeente Stein</i>	<i>adres school</i>	<i>postcode</i>	<i>plaats</i>	<i>aantal leerlingen 2016</i>	<i>aantal leerlingen 2017</i>
Bs. Elckerlyc*	Burg. Eussenstraat 33	6181 BP	Elsloo	74	-

* Bs. Elckerlyc is per 1-8-2017 gesloten i.v.m. fusie met de andere basisscholen in Elsloo. De fusieschool ressorteert onder het bestuur van Kindante.

Bijlage 2: Portefeuilleverdeling en nevenfuncties College van Bestuur per 31-12-2017

Portefeuilleverdeling:

drs. R.S.T. (Ryszard) Kruszel

- voorzitter;
- bedrijfsvoering;
- governance en medezeggenschap;
- scholen in de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Simpelveld en Vaals.

J.P.G.M. (Kiki) Huijnen-Becks MLC

- lid/plaatsvervangend voorzitter;
- personeel, onderwijs en kwaliteit;
- scholen in de gemeenten Brunssum, Kerkrade, Onderbanken en Sittard-Geleen.

Nevenfuncties (onbezoldigd)

drs. R.S.T. (Ryszard) Kruszel

- lid diverse regionale en provinciale commissies en samenwerkingsverbanden op het gebied van onderwijs en demografische ontwikkelingen;
- geëticetteerde Hogeschool Utrecht (op persoonlijke titel).

J.P.G.M. (Kiki) Huijnen-Becks MLC

- voorzitter Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Heerlen e.o.;
- bestuurslid Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Maastricht en Heuvelland;
- bestuurslid Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Westelijke Mijnstreek;
- bestuurslid Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Parkstad;
- lid stuurgroep Opleiden in de school/Hogeschool Zuyd;
- voorzitter stuurgroep 'De Gezonde Basisschool van de toekomst';
- lid stuurgroep Onderwijs Provincie Limburg;
- lid provinciale stuurgroep Buurtaal en internationalisering in Limburg;
- lid Platform Cultuureducatie Limburg.

Bijlage 3: Samenstelling Raad van Toezicht per 31-12-2017

naam	M.J. van Leen-Keuzenkamp (1956)
functie:	voorzitter
commissie	Werkgeverszaken
beroep:	DGA Wysiwyg Consultancy B.V.
relevante nevenfuncties:	lid/vice-voorzitter Raad van Commissarissen Virenze RIAGG B.V.
eerste benoeming:	2016
naam	drs. K. van der Graaf (1979)
functie:	vice-voorzitter
commissie	-
beroep:	bestuursadviseur burgemeester gemeente Sittard-Geleen
relevante nevenfuncties:	-
	lid Raad van Toezicht Huis voor de Kunsten
tweede benoeming:	2016
naam	A.J.L. Heijmans (1950)
functie:	lid
commissie	Audit & Control en Werkgeverszaken
beroep:	voormalig bedrijfsadviseur Midden- en Kleinbedrijf
relevante nevenfuncties:	-
tweede benoeming:	2013
naam	J.H.G.M. Radermacher (1948)
functie:	lid
commissie	Audit & Control
beroep:	zelfstandig ondernemer, partner van Claassen, Moolenbeek & Partners, bedrijfskundig en bancaire advies
relevante nevenfuncties:	erelid fanfare Les Amis Reunis Ransdaal
eerste benoeming:	2013
naam:	drs. K.C.J. Straus (1971)
functie:	lid
commissie:	-
beroep:	Sr. Consultant Rieken & Oomen
relevante nevenfuncties:	ambassadeur Euregionaal Onderwijs Provincie Limburg, lid RvC Rabobank Roermond - Echt
eerste benoeming:	2017

Bijlage 4: Samenstelling Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad per 31-12-2017

Ultimo verslagjaar was de GMR als volgt samengesteld:

Personeelsgeleding

- dhr. B. Lindelauf (*secretaris*)
- mevr. P. Ozek
- mevr. C. Pijls (penningmeester)
- dhr. P. Raaijmakers (*voorzitter*)
- dhr. R. de Wilde (plaatsvervangend secretaris)

Oudergeleding

- dhr. A. Brouns (plaatsvervangend voorzitter)
- dhr. B. Schloesser
- mevr. M. Verbeek

Door de afwezigheid als gevolg van ziekte van GMR-voorzitter Pim Raaijmakers en GMR-secretaris Ben Lindelauf vervulden met ingang van maart Abe Brouns de functie van plaatsvervangend voorzitter en Fini Karolweski die van plaatsvervangend secretaris. Fini is in juni opgevolgd door Richard de Wilde. In september is het dagelijks bestuur van de GMR uitgebreid met Chantal Pijls (penningmeester).

Bijlage 5: Jaarverslag vertrouwenspersonen in het kader van de klachtenregeling

Hierna is het jaarverslag schooljaar 2016/2017, zoals dat is opgesteld door de twee externe vertrouwenspersonen, integraal overgenomen:

Overzicht werkzaamheden 2016-2017 van externe vertrouwenspersonen MOVARE: Ine Segers en Martine Laudy

N.B. Dit is een grotendeels *geanonimiseerd* verslag. De meeste contacten verliepen telefonisch, soms via de mail. Eenmaal vond er een gesprek plaats op BCO (op verzoek van ouders), een aantal malen werd de voortgang van een probleem na een eerste telefonisch contact via de mail gevolgd.

Wanneer er contact was geweest, werd meestal na enige tijd opnieuw contact gezocht om te checken of de casus naar tevredenheid was verlopen. In de meeste situaties bleek het probleem voldoende opgelost.

Casussen waar Martine Laudy bij betrokken was:

- Klacht van een sport vereniging richting een basisschool betreffende materiële schade die de school bij verhuizing heeft aangericht bij deze sportvereniging. De klacht is door de sportvereniging ook gemaïld naar het college van bestuur.
De vertrouwenspersoon heeft de klacht besproken met het college van bestuur. Deze heeft voor afhandeling gezorgd van de klacht
- Ouders zijn het oneens met het advies voor voortgezet onderwijs dat de basisschool gegeven heeft aan hun zoon in groep 8. Er is door de vertrouwenspersoon telefonisch contact geweest met moeder, waarin moeder in de gelegenheid gesteld is om haar grieven en emoties te uiten. Ouders hebben op dat moment nog een gesprek gepland staan op school om over dit probleem te overleggen. Aan moeder zijn handvatten gegeven voor dit gesprek. Bij de terugkoppeling na het gesprek blijkt dat het probleem in onderling overleg met de school opgelost is. Men is gekomen tot een schooladvies waar iedereen achter kan staan.
- Ouders hebben een klacht over een leerkracht die hun zoon onpedagogisch behandeld heeft. Hierover heeft de vertrouwenspersoon telefonisch contact gehad met moeder.
- Zoon is dit jaar op deze school gestart in groep 4 en wordt momenteel onderzocht op ontwikkelingsproblematiek. Hij vertoont concentratie- en gedragsproblemen in de klas. Zoon ervaart ook problemen met andere kinderen in de groep. Moeder heeft de intern begeleider ingeschakeld (eerder dit jaar al) voor begeleiding van zoon op school. Moeder is zeer tevreden over de begeleiding van deze intern begeleider. Moeder geeft aan dat de groepsleerkracht sinds het begin van het schooljaar zich regelmatig negatief over haar zoon heeft uitgelaten. In juni is het geëscaleerd: de leerkracht heeft de zoon van zijn stoel gesleurd om hem op een andere plek te zetten. Gevolg: blauwe plekken op de arm. Een volwassene op school is getuige geweest. Zoon wil niet meer naar school. Zit nu 'ziek' thuis.
- Moeder heeft de schooldirectie op de hoogte gesteld van het voorval (en van eerdere voorvallen). Moeder heeft contact gehad met het bestuur van MOVARE hierover. Directie en MOVARE betreuen alles wat gebeurd is. Moeder voelt zich hierdoor gesteund. MOVARE zoekt een andere school waar zoon na de zomervakantie kan starten. Dit naar tevredenheid van moeder. Moeder heeft de psycholoog waar zoon onder behandeling is, op hoogte gesteld voor nazorg richting zoon.
- Ouders hebben, de week na het telefoongesprek met de vertrouwenspersoon, een gesprek met leerkracht, tezamen met intern begeleider, directie en psycholoog. Ouders willen dat de leerkracht zijn excuses voor zijn gedrag aanbiedt aan hun en aan hun zoon. Gebeurt dat niet, dan willen ze een officiële klacht indienen bij het college van bestuur.
In het telefoongesprek heeft de vertrouwenspersoon moeder ruimte geboden om haar ervaringen en emoties te ventileren. Er is aan moeder geadviseerd om het doel van het gesprek van de week erna van te voren nog eens te communiceren met de directie. Het gesprek wordt afgewacht. Moeder geeft terugkoppeling aan de vertrouwenspersoon na het gesprek. Hierbij geeft ze aan dat het gesprek op school naar tevredenheid is verlopen. Moeder besluit geen verdere klacht in te dienen.

Casussen waar Ine Segers bij betrokken was:

- 16-12-2016 en 20-01-2017: tweemaal telefonisch contact met 2 Interne Vertrouwenspersonen. In het team spelen signalen van zich niet veilig voelen, weinig vertrouwen in de manier waarop directrice omgaat met zaken die (soms vertrouwelijk) spelen in het team. Op mijn advies gaan de Interne Vertrouwenspersonen contact zoeken met CVB.
- 27-01-2017: telefonisch contact met een moeder. Probleem rond schorsen van haar zoon in groep 8; kind voelt zich gepest, school denkt dat het kind dit uitlokt. Gevolgen: agressief gedrag van haar kind in de groep.

- 07-04-2017: 2^e telefonisch gesprek. Voorstel: moeder neemt contact op met de jeugdarts, met wie ze al eerder gesprekken heeft gehad.
- 15-05-2017: telefonisch contact. De situatie is voor de moeder voldoende opgelost.
- 31-03-2017 telefonisch contact met een vader. Vanwege gedragsproblemen is zijn zoon 2maal geschorst. School heeft bij de eerste schorsing de redenen in een brief beschreven. Nu, parallel aan de tweede schorsing, komt er een observatie door SO. Vader vindt dat de stappen van de zorgniveaus niet goed zijn doorlopen. Voorstel: de vader gaat aan school vragen om bemiddeling, zodat de afweging m.b.t. de overstap naar mogelijk SO zorgvuldig gebeurt. Vader had voldoende aan dit gesprek: goed klankbord voor hem.
- 04-04-2017: telefonisch contact en een gesprek op kantoor BCO, met moeder (en stiefvader) van kind. Probleem: school houdt zich niet aan eerder gedane belofte: onderzoek door een externe pedagoog.
- 25-04-2017: mail van de moeder: probleem is opgelost, school heeft hen serieus genomen.
- 23-05-2017: telefonisch contact met een vader vanwege pesten van zijn zoon.
- Twee punten van kritiek op de school: Pestprotocol wordt niet goed nageleefd; LOVS van zijn zoon bevat veel te weinig info over incidenten die hebben plaatsgevonden. Vader wil dat het signaal van pesten door school ter harte zou worden genomen. Voorstel: vader zoekt contact met CvB.
- 7-7- 2017 : diverse telefonische en mailcontacten met een ouder. Er zijn vertrouwensproblemen met directrice. In okt. 2017 op verzoek van de klager afgesloten, nadat er een gesprek had plaatsgevonden met mw. Huijnen en directrice van de school.
- 20-06-2017: Tweemaal mailcontact met mw. Helen Vos, secretaris van Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs. Daarna telefonisch contact met ouders. Ouders geven aan dat ze een klacht willen laten behandelen door de Klachtencommissie. Hierna houden mijn bemoeienissen op.

Samenvattend:

Klachtenmelders en inhoud van de klachten:

- Meestal zochten ouders contact vanwege problemen rond hun kind.
- Dit betrof: problemen met genomen maatregelen (schorsen, advies naar SO, niveaus van zorg niet goed doorlopen). Tweemaal ging het over het niet goed oppakken van pestsignalen (pestprotocol niet goed toegepast). Eenmaal ging het over het niet nakomen van gedane beloftes (onderzoek door externe orthopedagoog). Eenmaal ging het over het schoolverlatersadvies groep 8. Eenmaal betrof het probleem onheus pedagogisch handelen van een groepsleerkracht.
- In één situatie zochten 2 interne vertrouwenspersonen contact, vanwege zich niet veilig voelen bij directrice.
- Eenmaal zocht de secretaris van de landelijke klachtencommissie contact met de vraag of de Externe Vertrouwenspersoon wilde verkennen of er nog mogelijkheden waren om een klacht onderling op te lossen, om zodoende te voorkomen dat er een klacht bij de Klachtencommissie zou worden ingediend.
- Eenmaal zocht een sportvereniging contact, betreffende geleden materiële schade door de verhuizing van een basisschool.

Betrokken basisscholen:

In 2 situaties ging het over dezelfde basisschool, in de overige situaties waren steeds verschillende basisscholen betrokken.

Gevolgte procedures:

Meestal was een (uitgebreid) telefonisch gesprek voldoende om de ouder zelf passende vervolgstappen te laten zetten. Hierbij werd in enkele situaties geadviseerd om contact te zoeken met het CvB.

Venlo, december 2017

Bijlage 6: Overzicht opbrengsten MOVARE 2017

	School	Toets	aantal lln.	gew. lln.	groep	ondergrens	score 2017
08RD	An d'r Put	CITO	293	27	9	533,9	535,2
06HC	Bleijerheide	route 8	258	42	16	193,4	201,3
09LW	Blokkenberg	CITO	209	20	10	533,7	536,1
03PF	Bocholtz	CITO	334	16	5	534,5	536,8
03ML	Caleidoscoop	CITO	278	11	4	534,6	534,8
18QK	De Droomboom	CITO	247	75	30	530,6	534,6
11LL	De Vlieger (Heerlen)	route 8	173	59	34	182,2	197,1
11XS	Diabolo	IEP	209	32	15	77,7	82
08QU	Doorkijk	IEP	316	22	7	79	82
06WP	Elcerklyc	CITO	74	4	5	534,5	535
12XQ	Frans Postma	IEP	192	25	13	78	62
10HF	Ganzerik	CITO	256	32	13	533,2	537,7
03VC	Gerardus Majella	route 8	205	31	15	193,8	196,6
00CG	Harlekijn	CITO	401	22	5	534,5	535,2
11OF	Hoensbroek Zuid	route 8	257	48	19	191,4	214,6
16UV	Langeberg	route 8	256	28	11	196,2	209,3
06CK	Meander	route 8	239	66	28	185,8	210,5
09BA	Meridiaan	IEP	339	21	6	79,1	76,9
09LU	Mheyster	CITO	328	45	14	533,1	536,1
09ML	Mijn Spoor	route 8	286	40	14	194,6	186,7
20TD	Op gen Hei	CITO	267	39	15	532,9	533,6
08LJ	Opstap	route 8	237	44	19	191,4	212,3
08MU	Regenboog	CITO	239	15	6	534,3	536,2
18DW	Robbedoes	CITO	171	20	12	533,4	529,7
05HV	Schakel	CITO	252	91	36	529,7	528,4
20SZ	Schatgraver	route 8	379	32	8	198,2	200
22KH	Schatkist	route 8	289	45	16	193,4	215,5
17XQ	Schinveld	CITO	317	34	11	533,5	532,4
03SV	Sint Josef	IEP	112	4	4	79,4	84,3
23BX	Speurneus	CITO	281	41	15	532,9	535
06WL	Spoorzoeker	CITO	386	83	22	531,8	532,6
08MW	Steltloper	route 8	319	63	20	190,6	192,6
03JX	Titus Brandsma	route 8	232	24	10	197	198,2
18MR	Tovercirkel BW	route 8	155	2	1	202,6	200,8
	Tovercirkel VW	route 8	207	23	11	196,2	211,5
24JJ	Trampoline	IEP	193	24	12	78,2	80,4
11MN	Ursula	CITO	246	24	10	533,7	530,6
20TN	Valder	CITO	219	12	5	534,5	534,5
07UH	Veldhof	CITO	292	49	17	532,6	538,9
00BW	De Vlieger (Sittard)	IEP	110	1	1	79,9	85,9
12WD	Vlindertuin	Cito	325	18	6	534,3	536,3
10GV	Voeëgelsjtang	route 8	128	25	20	190,6	219
04SJ	Wegwijzer	CITO	317	14	4	534,6	534,9
23TE	Wereldwijs	CITO	308	36	12	533,4	529,6

Toelichting

De scores op de eindtoets worden vergeleken met landelijke normen die jaarlijks door de inspectie op- of bijgesteld worden in de notitie "analyse en waardering van opbrengsten". Omdat de inspectie in haar normering rekening houdt met de schoolpopulatie, wordt deze norm vastgesteld aan hand van het gemiddelde leerling gewicht van de school. Het aantal leerlingen met een gewicht zorgt dus voor de inschaling. Met ingang van het schooljaar 2016-2017 publiceert de onderwijsinspectie alleen nog een ondergrens. Scoort een school voor het eerst op rij onvoldoende

ten opzichte van die ondergrens, dan geeft de inspectie deze school een attendering. Bij een tweede onvoldoende score op rij krijgt de school een waarschuwing en bij een derde onvoldoende score op rij volgt een aangepast arrangement, hetgeen resulteert in verscherpt toezicht. Op dit moment heeft één MOVARE school (OBS de Schatkist) een aangepast arrangement.

Let wel, in bovenstaand overzicht zijn alleen de basisscholen opgenomen.

Jaarrekening

Financiële positie

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de onderstaande balans.

	31-12 2017		31-12 2016	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Materiële vaste activa	5.110	27%	5.676	31%
Financiële vaste activa	0	0%	850	5%
Vorderingen	4.271	23%	4.606	25%
Liquide middelen	9.429	50%	7.215	39%
	18.810	100%	18.347	100%
Passiva				
Eigen vermogen	9.038	48%	8.529	46%
Voorzieningen	2.966	16%	2.250	12%
Kortlopende schulden	6.806	36%	7.568	41%
	18.810	100%	18.347	100%

Resultaat

Het resultaat over 2017 bedraagt € 509463 tegenover € 159949 in 2016.

De totstandkoming van de resultaten zijn in onderstaande tabellen weergegeven.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	67.510	65.128	65.190
Overige overheidsbijdragen	222	135	230
Overige baten	1.585	717	1.072
Totaal baten	69.318	65.980	66.492
Lasten			
Personele lasten	58.378	55.365	56.076
Afschrijvingen	1.341	1.215	1.263
Overige lasten	9.107	8.536	8.983
Totaal lasten	68.826	65.116	66.322
Saldo baten en lasten	492	864	170
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	17	-1	-10
Resultaat baten en lasten	509	863	160

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële situatie van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de situatie op 31-12, er is dus sprake van een momentopname.

	2017	2016
Liquiditeit <i>(vlottende activa / kortlopende schulden)</i>	2,01	1,56
Solvabiliteit <i>eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totaal passiva * 100%</i>	48,05	46,48
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	63,82	58,75
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	0,73	0,24
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / totale rijksbijdragen * 100%</i>	5,82	4,38
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb. & terr.) / totaal baten + fin. baten) * 100%</i>	27,09	27,55
Personele lasten / totale lasten	84,82	84,55
Materiële lasten / totale lasten	15,18	15,45

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

Algemene toelichting

Activiteiten

Onderwijsstichting MOVARE is het bevoegd gezag van 47 scholen en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair en speciaal onderwijs in de regio Kerkrade / Heerlen.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Onderwijsstichting MOVARE bedraagt per 31 december 2017 € 9.038.048 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Onderwijsstichting MOVARE is feitelijk gevestigd op Heyendallaan 55B, 6464 EP te Kerkrade en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 14083755.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van MOVARE zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De (geconsolideerde) jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden

uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingssystemen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruikgemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length'-transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingsmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

ACTIVA

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De activeringsgrens is gesteld op € 1.000 (2016: € 500).

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Effecten

De waarderingsgrondslagen van de overige effecten opgenomen onder de financiële vaste activa zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen voor de effecten onder de vlottende activa. Daarom wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf Effecten.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en zijn voor waardering na eerste verwerking onder te verdelen in effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille en effecten die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille, zijnde eigen-vermogensinstrumenten of obligaties.

Effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden, na eerste verwerking, gewaardeerd tegen reële waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De onder de effecten opgenomen investeringen in eigen-vermogensinstrumenten, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille en die niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen kostprijs. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening. Indien van een dergelijk individueel effect de reële waarde onder de kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst-en-verliesrekening. De onder de effecten opgenomen investeringen in eigen-vermogensinstrumenten, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille en die beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen reële waarde met ongerealiseerde waardeveranderingen via de herwaarderingsreserve.

Gekochte, rentedragende obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien de reële waarde van een dergelijk individueel effect onder de (geamortiseerde) kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst-en-verliesrekening. Voor rentedragende effecten vindt verwerking van de rentebaten plaats tegen de effectieve-rentemethode.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via de winst-en-verliesrekening worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via het eigen vermogen worden in de eerste waardering verwerkt. Bij verkoop van de effecten aan een derde worden de transactiekosten in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden verwerkt in de eerste waardering.

Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2017 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 104,40%.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is disconteringsvoet van 3% gehanteerd. Met een overlijdensrisico is, gezien de geringe invloed op de voorziening geen rekening gehouden.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid (VO) / Duurzame inzetbaarheid (PO)

In de CAO 2016 - 2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 40 uur (PO) voor elke medewerker en een aanvullend budget van 130 uur (PO) voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de nominale waarde van de toekomstige uitbetalingen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

BATEN

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

LASTEN

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Onderwijsstichting MOVARE heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

Afschrijvingen materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Bedrijfsgebouwen en terreinen	30 jaar
Inventaris en apparatuur	5 tot 20 jaar
ICT	3 tot 10 jaar
Leermiddelen / Test-o-theek	7 tot 15 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Prijrisico

Onderwijsstichting MOVARE loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De stichting beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen. In 2017 zijn alle effecten afgestoten en is gekozen om te Schatkistbankieren.

Rente- en kasstroomrisico

Onderwijsstichting MOVARE loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt Onderwijsstichting MOVARE risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Onderwijsstichting MOVARE risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

B2 Balans per 31 december 2017

	2017	2016
	x € 1	x € 1
<u>Vaste Activa</u>		
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	21.440	24.370
Inventaris en apparatuur	3.535.522	3.731.718
Overige materiële vaste activa	1.553.520	1.919.864
	5.110.482	5.675.952
Financiële vaste activa		
Effecten	0	850.000
	0	850.000
<u>Vlottende activa</u>		
Vorderingen		
Debiteuren	269.255	207.126
Ministerie van OCW	3.476.384	3.477.486
Overige vorderingen en overlopende activa	524.898	921.996
	4.270.537	4.606.608
Liquide middelen		
Kas	10.275	17.141
Tegoeden op bank- en girorekeningen	9.418.632	1.770.569
Deposito's	0	5.427.134
	9.428.907	7.214.844
TOTAAL ACTIVA	18.809.926	18.347.404
Eigen vermogen		
Algemene reserve	8.612.009	8.112.636
Bestemmingsreserves (publiek en privaat)	426.040	415.950
	9.038.049	8.528.586
Voorzieningen		
Onderhoudsvoorziening	2.092.237	1.504.554
Personele voorzieningen	873.474	745.916
	2.965.711	2.250.470
Kortlopende schulden		
Crediteuren	714.178	1.461.750
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.449.727	2.450.195
Schulden terzake van pensioenen	663.373	496.336
Overige kortlopende schulden	500.465	262.198
Overige overlopende passiva	2.478.423	2.897.869
	6.806.166	7.568.348
TOTAAL PASSIVA	18.809.926	18.347.404

B3 Staat van baten en lasten 2017

	Realisatie 2017 x € 1.000	Begroting 2017 x € 1.000	Realisatie 2016 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	67.510.454	65.127.888	65.190.153
Overige overheidsbijdragen	222.258	135.000	229.408
Overige baten	1.585.387	717.183	1.072.282
Totaal baten	69.318.099	65.980.071	66.491.843
Lasten			
Personele lasten	58.377.979	55.364.600	56.076.081
Afschrijvingen	1.341.231	1.215.000	1.262.556
Huisvestingslasten	5.138.202	4.931.000	4.987.022
Overige lasten	3.968.708	3.605.290	3.996.451
Totaal lasten	68.826.120	65.115.890	66.322.110
Saldo baten en lasten	491.979	864.181	169.733
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	31.306	10.000	11.580
Financiële lasten	13.822	11.000	21.364
Totaal financiële baten en lasten	17.484	-1.000	-9.784
Resultaat baten en lasten	509.463	863.181	159.949

B4 Kasstroom 2017

	2017		2016	
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>				
Saldo baten en lasten		491.979		169.733
Aanpassing voor:				
- Resultaat verkoop materiële vaste activa	48.139		8.935	
- Afschrijvingen	1.319.388		1.262.110	
- Mutaties voorzieningen	715.241		163.894	
		2.082.768		1.434.939
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	336.071		-17.773	
- Kortlopende schulden	-762.182		747.207	
		-426.111		729.434
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		2.148.636		2.334.106
Ontvangen interest	31.306		11.580	
Betaalde interest	-13.822		-21.364	
		17.484		-9.784
Totaal operationele activiteiten		2.166.120		2.324.322
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>				
Investering in materiële vaste activa	-802.057		-1.236.452	
Desinvestering in financiële vaste activa	850.000		0	
		47.943		-1.236.452
Totaal investeringsactiviteiten		47.943		-1.236.452
Mutatie liquide middelen		2.214.063		1.087.870
Beginstand liquide middelen	7.214.844		6.126.974	
Mutatie liquide middelen	2.214.063		1.087.870	
Eindstand liquide middelen		9.428.907		7.214.844

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2017

ACTIVA

Vaste activa

	31-12 2017	31-12 2016
	x € 1	x € 1
1.2 Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	21.440	24.370
Inventaris en apparatuur	3.535.522	3.731.718
Overige materiële vaste activa	1.553.520	1.919.864
	5.110.482	5.675.952

	Bedrijfsgeb. en terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde				
31-12-2016				
Aanschafwaarde	87.900	8.610.513	6.339.745	15.038.158
Cumulatieve afschrijvingen	-63.530	-4.878.795	-4.419.881	-9.362.206
	24.370	3.731.718	1.919.864	5.675.952

Mutaties

Investerings	0	644.713	157.344	802.057
Afschrijvingen	-2.930	-803.917	-512.541	-1.319.388
Desinvesteringen	0	-1.730.131	-858.593	-2.588.724
Afschrijvingen desinvesteringen	0	1.693.139	847.446	2.540.585
	-2.930	-196.196	-366.344	-565.470

Boekwaarde 31-12-2017

Aanschafwaarde	87.900	7.525.095	5.638.496	13.251.491
Cumulatieve afschrijvingen	-66.460	-3.989.573	-4.084.976	-8.141.009
	21.440	3.535.522	1.553.520	5.110.482

Afschrijvingspercentages:	
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	30 jaar
Inventaris en apparatuur	5 tot 20 jaar
Inventaris en apparatuur - ICT	3 tot 10 jaar
Overige materiële vaste activa - Leermiddelen	7 tot 15 jaar
Overige materiële vaste activa - Vervoermiddelen	5 jaar

	31-12 2017	31-12 2016
	x € 1	x € 1
1.3 Financiële vaste activa		
Effecten	0	850.000

	Boekwaarde 1-1-2017	Mutaties +	Mutaties -/-	Boekwaarde 31-12-2017
Obligaties	850.000	0	850.000	0
	850.000	0	850.000	0

Vlottende activa

	31-12 2017	31-12 2016
	x € 1	x € 1
1.5 Vorderingen		
Debiteuren	269.255	207.126
Ministerie van OCW	3.476.384	3.477.486
<i>Overige vorderingen</i>		
Overige subsidies gemeente inzake huisvesting	44.812	161.646
Overige subsidies gemeente inzake schades	3.841	666
Overige subsidies gemeente	37.632	15.959
Overige projecten	0	214.712
Gemeente overige	74.000	110.020
Aegon WGA-verzekering	19.501	25.735
Vordering SWV PO	0	6.830
Totaal overige vorderingen	179.786	535.568

De voorziening dubieuze debiteuren bedraagt € 13.054, deze is gesaldeerd opgenomen met de post debiteuren.

Overige overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	217.516	188.576
Debiteuren transitoria	127.596	197.852
Totaal overige overlopende activa	345.112	386.428
Totaal vorderingen	4.270.537	4.606.608

	31-12 2017	31-12 2016
	x € 1	x € 1
1.7 Liquide middelen		
Kas	10.275	17.141
Tegoeden op bank- en girorekeningen	9.418.632	1.770.569
Deposito's	0	5.427.134
	9.428.907	7.214.844

PASSIVA

	31-12 2017	31-12 2016
	x € 1	x € 1
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	8.612.009	8.112.636
Bestemmingsreserve	426.040	415.950
	9.038.049	8.528.586

	Saldo 31-12-2016	Bestemmings- resultaat	Saldo 31-12-2017
<i>Algemene reserve</i>	8.112.636	499.373	8.612.009
<i>Bestemmingsreserve publiek</i>			
-GMR	207.108	-5766	201.342
<i>Bestemmingsreserve privaat</i>			
-Niet-susidiabel	208.842	15.856	224.698
Totaal bestemmingsreserve	415.950	10.090	426.040
Totaal Eigen vermogen	8.528.586	509.463	9.038.049

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2017 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in de jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig met de wettelijke bepalingen is het positieve resultaat ad € 509.463 over 2017 toegevoegd aan de reserve, waarvan € 499.373 ten gunste van de algemene reserve, € 5.766 ten laste van de bestemmingsreserve publiek (GMR) en € 15.856 ten gunste van de bestemmingsreserve niet-subsidiabel.

De bestemmingsreserve GMR is bedoeld ter dekking van toekomstige lasten bij de GMR van Onderwijsstichting MOVARE.

	Saldo 31-12-2016	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Vrijval 2017	Saldo 31-12-2017
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
2.2 Voorzieningen					
Onderhoudsvoorziening	1.504.554	1.491.908	904.225	0	2.092.237
Personele voorziening					
Voorziening jubilea	739.992	120.000	116.984	40.361	702.647
Voorziening duurzame inzetbaarheid	5.924	164.903	0	0	170.827
Totaal voorzieningen	2.250.470	1.776.811	1.021.209	40.361	2.965.711

De voorziening groot onderhoud dient ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen en wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening is bepaald in overeenstemming met het meerjaren onderhoudsplan (MOP) waarin de te verwachten uitgaven voor groot onderhoud voor de periode 2018 tot en met 2041 zijn opgenomen voor de schoolgebouwen van MOVARE. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening voor jubilea is gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker.
- Gehele personeelsbestand.
- Jaren dienstverband onderwijsbranche per medewerker.
- Omvang dienstbetrekking.
- Jubileum bij 25- jarig 50% gratificatie, bij 40- jarige diensttijd 100%.
- Gratificatie is gebaseerd op het bruto maandsalaris per medewerker rekeninghoudend met een verdisconteringsvoet van 3% en rekeninghoudende met een loonindexering van 0%, omdat het salarisniveau op het huidige peil gehandhaafd blijft.
- Er is rekening gehouden met een blijfkans, maar niet met een overlijdensrisico.

Er is een voorziening gevormd voor de verplichting inzake de gespaarde uren duurzame inzetbaarheid in het kader van ouderenvrlof.

	Kortlopend deel <1 jaar x € 1	Langlopende deel > 1 jaar x € 1	Totaal x € 1
Onderverdeling voorzieningen			
Onderhoudsvoorziening	2.608.983	-516.746	2.092.237
Personele voorzieningen			
Voorziening jubilea	80.593	622.054	702.647
Voorziening duurzame inzetbaarheid	15.303	155.524	170.827
Totaal voorzieningen	2.704.879	260.832	2.965.711

	31-12 2017 x € 1	31-12 2016 x € 1
2.4 Kortlopende schulden		
Crediteuren	714.178	1.461.750
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.449.727	2.450.195
Schulden terzake van pensioenen	663.373	496.336
Overige kortlopende schulden	500.465	262.198
Overlopende passiva	2.478.423	2.897.869
	6.806.166	7.568.348
Specificatie overige kortlopende schulden		
Overige subsidies gemeente inzake huisvesting	0	35.313
Overige subsidie gemeente	68.466	21.751
Overige projecten	239.641	133.270
Gemeente overige	0	0
Nog te betalen salaris	192.358	71.864
	500.465	262.198
Specificatie overlopende passiva		
Overige subsidies Ministerie OCW	0	107.029
OCW kortlopende schuld / verr. uitkeringskosten	100.550	30.173
Vooruitontvangen bedragen	69.878	0
Vakantiegeld reservering	1.866.578	1.871.176
Crediteuren transitoria	441.417	889.491
	2.478.423	2.897.869

Model G Geoordeelde doelsubsidie OCW

Bestuur: 41516

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen		De prestatie is ultimo verslagjaar conform de beschikking nog niet geheel uitgevoerd
	Kernmerk				t/m verslagjaar		
Regeling lerarenbeurs 2009-2018	DL/B/110284	6-5-2009		€ 158.683,78	€ 158.683,78		
Leraar Ontwikkel Fonds	PO/779628	29-9-2015		€ 70.323,20	€ 70.323,20		
				€ 229.006,98	€ 229.006,98		

X
X

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13 lid 2 sub b)

G2.A. Aflopend ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	te verrekenen ultimo verslagjaar	
	Kernmerk					Totale kosten	Lasten in verslagjaar

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Datum	Bedrag van de toewijzing	Saldo 1-1-2017	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2017	Saldo nog te besteden
	Kernmerk								

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichting

Dit betreft de huur van de kantoorruimte te Kerkrade voor het MOVARE-bureau.
De jaarlijkse huurlast bedraagt circa € 88.000. Het huurcontract loopt tot en met 31 oktober 2019 met een optie van 3 jaar.

Leaseverplichting

Ten aanzien van de multifunctionals is een operational lease overeenkomst afgesloten t/m 1 maart 2019.
De jaarlijkse last bedraagt € 34.056.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B7 Overzicht verbonden partijen

- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Maastricht & Heuvelland - Stichting - Code 4
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Heerlen e.o. - Stichting - Code 4
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Westelijke Mijnstreek - Stichting - Code 4

B8 Toelichting op de onderscheiden van de staat van baten en lasten 2017

BATEN

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Ministerie van OCW	49.729.483	47.807.926	47.906.990
Rijksbijdragen MI	8.961.362	8.850.000	8.970.500
Rijksbijdragen P&A-beleid	6.491.972	6.319.962	6.384.960
Inhouding OCW voorgaande jaren	-235.798	0	-215.845
Overige subsidies Ministerie van OCW	81.206	150.000	101.396
Rijksbijdragen SWV	2.482.229	2.000.000	2.042.152
	67.510.454	65.127.888	65.190.153
3.2 Overige overheidsbijdragen			
	x € 1	x € 1	x € 1
Gemeentelijke bijdragen	262.149	168.000	227.764
Inkomsten gemeentelijke projecten	-49.000	-50.000	-13.750
Inkomsten ID-banen	0	0	0
Gemeentelijke vergoeding schoolbegeleiding	9.109	17.000	15.394
	222.258	135.000	229.408
3.5 Overige baten			
	x € 1	x € 1	x € 1
Verhuur onroerende zaken	224.628	210.000	226.731
Detachering personeel	81.878	50.000	125.807
Baten niet-subsidiabel	122.036	0	145.877
Overige vergoedingen personeel	82.587	0	34.454
Inkomsten overige projecten	491.116	365.942	346.617
Overige	583.142	91.241	192.796
	1.585.387	717.183	1.072.282

LASTEN

4.1 Personele lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
Brutolonen en salaris	41.185.205	53.336.000	40.922.986
Sociale lasten	6.879.789	0	6.695.406
Pensioenlasten	5.801.940	0	4.820.054
Lonen en salarissen	53.866.934	53.336.000	52.438.446
Vrijval jubilea	-40.362	0	-74.319
Dotatie jubilea	120.000	120.000	125.000
Dotatie voorziening duurzame inzetbaarheid	164.903	0	0
Cursuskosten	629.481	302.700	420.273
Reis- en verblijfkosten	357.679	186.500	386.387
Bestuurskosten	36.805	36.000	8.218
Medezeggenschapsraad	86.595	75.000	86.847
Personele lasten (niet in loondienst)	2.520.041	922.100	2.280.837
Overige	1.161.852	732.300	998.398
	58.903.928	55.710.600	56.670.087
Uitkeringen (-/-)	-525.949	-346.000	-594.007
	58.377.979	55.364.600	56.076.080
Specificatie Lonen en salarissen			
Salarissen vervangingsfonds	0	0	0
Bovenschoolse personeelskosten	2.966.203	0	2.915.786
Salariskosten onderwijs personeel	43.690.792	0	41.713.663
Salariskosten directie	3.817.595	0	4.308.052
Salariskosten onderwijs ondersteunend pers.	3.039.487	0	2.995.859
Pensioenstorting inzake afscheid	0	0	0
Transitievergoeding	352.857	0	505.086
Overige lonen en salarissen		0	0
	53.866.934	53.336.000	52.438.446
Aantal fte's			
	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
DIR	49	0	50
OP	690	0	686
OOP	78	0	83
Bovenschools	33	0	38
ID-banen	0	0	0
	851	847	857

4.2 Afschrijvingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
Bedrijfsgebouwen	2.930	0	2.930
Inventaris en apparatuur	803.917	763.500	707.129
Vervoermiddelen	1.500	0	3.551
Leermiddelen	510.762	425.000	548.197
Test-o-theek	279	500	303
Verkoopresultaat vaste activa	21.843	26.000	446
	1.341.231	1.215.000	1.262.556

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
Huur	950.846	660.000	804.088
Klein onderhoud en exploitatie	513.823	670.000	631.045
Energie en water	815.635	880.000	870.662
Schoonmaakkosten	1.180.006	1.291.000	1.252.582
Heffingen	135.999	150.000	159.169
Dotatie onderhoudsvoorzieningen	1.491.908	1.220.000	1.200.532
Tuinonderhoud	49.985	60.000	68.944
	5.138.202	4.931.000	4.987.022

4.4.1 Administratie en beheer	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
Administratie en beheer	714.710	608.000	731.913
Accountantskosten	45.327	50.000	98.198
Telefoon- en portokosten e.d.	116.816	129.640	139.319
Kosten bovenschools/bestuur	4.936	16.750	2.538
Contributies	133.635	123.800	121.535
Verzekeringen	36.149	25.000	25.383
Reprokosten	232.502	207.500	228.262
	1.284.075	1.160.690	1.347.148

4.4.2 Inventaris en apparatuur	Realisatie 2017 x € 1	Begroting 2017 x € 1	Realisatie 2016 x € 1
Overige instellingslasten	583.861	634.200	653.238
	583.861	634.200	653.238

4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	Realisatie 2017 x € 1	Begroting 2017 x € 1	Realisatie 2016 x € 1
OLP	953.368	768.000	832.541
ICT	632.483	702.400	629.481
	1.585.851	1.470.400	1.462.022

4.4.5 Overige lasten	Realisatie 2017 x € 1	Begroting 2017 x € 1	Realisatie 2016 x € 1
Culturele vorming	168.482	180.000	221.672
Medezeggenschapsraad	22.147	25.000	20.552
Schoolzwemmen	29.490	25.000	30.480
Bestedingen niet subsidiabel	106.180	20.000	160.063
Uitgaven overige projecten	188.622	90.000	101.277
	514.921	340.000	534.044

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
Accountantshonoraria			
Controle van de jaarrekening boekjaar	43.693	50.000	43.149
Controle van de jaarrekening voorgaand boekj.	0	0	40.075
Andere niet controle diensten	1.634	0	14.973
	45.327	50.000	98.197

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	x € 1	x € 1	x € 1
5. financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	6.219	0	5.266
Opbrengst beleggingen	25.087	10.000	6.314
Totaal financiële baten	31.306	10.000	11.580
Financiële lasten			
Rentelasten	11.141	9.000	16.221
Kosten beleggingen	2.681	2.000	5.143
Totaal financiële lasten	13.822	11.000	21.364
Totaal financiële baten en lasten	17.484	-1.000	-9.784

Bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen (WNT) 2017

	R.S.T. Kruszel	J.P.G.M. Huijnen Becks	H.M.G. Linssen
Functiegegevens	Vrz CvB	Lid CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 117.553	€ 102.194	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.004	€ 16.591	
<i>Subtotaal</i>	€ 134.557	€ 118.785	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 153.000	€ 153.000	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	€ 134.557	€ 118.785	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 12/03
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 111.947	€ 99.105	€ 18.732
Beloningen betaalbaar op termijn	14.506	11.500	2.573
Totale bezoldiging 2016	€ 126.453	€ 110.605	€ 21.305

Vaststellen bezoldigingsklasse

Complexiteitspunten

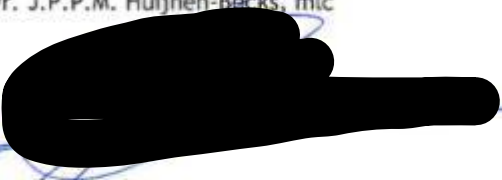
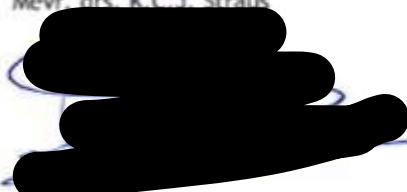
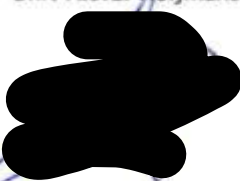
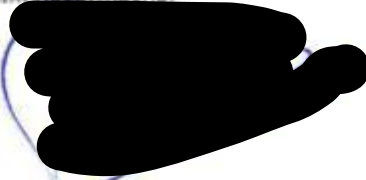
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	6
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	4
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	3
Totaal aantal complexiteitspunten	13
Bezoldigingsklasse	E
Bezoldigingsmaximum	€ 153.000

	N.J.P. M. Bos	J.H.G.M. Radermacher	R.L.G. Storms	K. van der Graaf	A.J.L. Heijmans	N.J.A.P.B. Nessen	M.J. Keuzenkamp	M.J. Keuzenkamp	K. Straus
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	Lid
Funcbegevens									
Aanvang en einde functievervulling in 2017		01/01 - 31/12	01/01 - 30/09	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/07 - 31/12
Bezoldiging									
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 5.000	€ 3.750	€ 5.000	€ 5.000		€ 8.000		€ 2.602
Beloningen betaalbaar op termijn		0	0	0	0		0		0
Subtotaal		€ 5.000	€ 3.750	€ 5.000	€ 5.000		€ 8.000		€ 2.602
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximu m		€ 15.300	€ 11.475	€ 15.300	€ 15.300		€ 22.950		€ 7.650
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.
Totale bezoldiging		€ 5.000	€ 3.750	€ 5.000	€ 5.000		€ 8.000		€ 2.602
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.
Gegevens 2016									
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 30/09	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 30/06	01/10 - 31/12	01/01 - 30/09	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 6.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.456	€ 2.500	€ 1.437	€ 4.313	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Totale bezoldiging 2016	€ 6.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.456	€ 2.500	€ 1.437	€ 4.313	

Onderwijsstichting MOVARE te Kerkrade

ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING

Kerkrade, 12 juni 2018

College van Bestuur	Raad van Toezicht
Dhr. drs. R.S.T. Kruszel Voorzitter 	Mevr. M.J. Keuzenkamp
Mevr. J.P.P.M. Huijnen-Becks, m.c. Lid 	Mevr. drs. K. van der Graaf
	Mevr. drs. K.C.J. Straus
	Dhr. A.J.L. Heijmans
	Dhr. J.G.H.M. Radermacher

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Onderwijsstichting MOVARE
Postbus 12
6460 AA KERKRADE

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Onderwijsstichting MOVARE te KERKRADE gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Onderwijsstichting MOVARE op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Onderwijsstichting MOVARE, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 20 juni 2018
Wijs Accountants

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarssen

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarssen

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl